ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИЖТИМОИЙ- ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

МУАССИСЛАР ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ, «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ

1997 йил 15 июль. Сешанба №56 (5.827). Сотувда эркин нархда

БУЮК КЕЛАЖАК ДАСТУРИЛАМАЛИ

Республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигида Президентимиз янги китобини ўрганишга бағишланган йиғилишдан

Мамлакатимиз раҳбари Ислом Каримовнинг Ватан ва миллат тақдири манфаатларини ўзида мужассамлаштирган «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» номли китоби буюк келажак сари ҳаракатимизнинг дастуриламалидир.

Давримизнинг энг муҳим, долзарб ва мураккаб ижтимоий-сиёсий масала-муаммоларини теран таҳлил эттан мазкур асар мустақил Ўзбекистонни дунёга танитишда алоҳида ўрин тутмоқда.

Йиғилишни олиб борган Ўзбекистон қишлоқ ва сув хўжалиги вазири Маркс ЖУМАНИЁЗОВ асарнинг шу жиҳатлари хусусида тўхталди.

Китобнинг «Хавфсизликка таҳдид» деб номланган биринчи бобида минтақавий можаролар, диний экстремизм ва фундаментализм, буюк давлатчилик шовинизми, коррупция ҳамда жиноятчилик каби муҳим масала-муаммолар чуқур таҳлил этилган. Асарни ўқиган киши юқоридаги каби реал воқеликлар, уларнинг сабаблари, ҳозиргидек мураккаб шароитда мустақиллик йўлидан оғишмай олға бориш стратегияси билан яқиндан танишади.

Йиғилишда айнан агросаноат мажмуи ходимлари учун тааллуқли жиҳатлар хусусида алоҳида гап борди. Асарда таъкидланганидек, цивилизация белгиларини авайлаб-асраш қанчалик зарур бўлса, қишлоқ хўжалигининг йиллар мобайнида бутунлай суғориладиган деҳқончиликка асосланган минтақа — ер ва сувни асраб-авайлаш ҳам шунчалик муҳимдир. Афсуски, охирги юз йилликда айнан минтақанинг экологик тизимига катта зарар етказилди. Аждодларимизнинг табиатдан фойдаланиш ҳақидаги анъанавий ахлоқ-одоб қоидалари унутиб юборилди. Ахир, бу қоидаларга кўра ер ва сувни булғаш гуноҳи азим ҳисобланадику?! Китобнинг яна бир муҳим жиҳати — зардуштийлик ва бошқа таълимотлар ҳақида ҳам кенг тушунча беради.

Асар таҳлилининг чуқурлиги, муаммо қўйилишининг янгича усули қўлланилганлиги билан хорижликларда ҳам катта қизиқиш уйғотди. Асар муаллифи муаммоларни ўртага ташлаш билан чекланиб қолмай, китобнинг иккинчи бобида уларни ҳал этишнинг аниқ йўлларини аниқ-равшан белгилаб берган.

Йиғилиш иштирокчилари нодир китобда мамлакатимизда маънавий қадриятлар, миллий ўзликни англаш, фуқаролик жамияти асосларини шакллантириш, бозор муносабатларини қарор топтириш, жаҳон ҳамжамияти билан ҳамкорлик, мулкдорлар синфининг шаклланиши каби масалалар ҳам чуқур ёритилганлигини эътироф этдилар. Айни пайтда ҳаётимиз дастуриламалида Ўзбекистон заминининг саховати, бой табиий ресурслари ҳамда мустақиллик йилларида эришилган муваффақиятлар ҳам тўлақонли ўз ифодасини топган. Эътибор қилинг, Ўзбекистон пахта толаси ишлаб чиқариш бўйича жаҳонда тўртинчи ўринни, уни экспорт қилиш бўйича эса иккинчи ўринни эгалламоқда. Мамлакатда пахта хом ашёсини ўзимизда қайта ишлаш юзасидан улкан ишлар амалга ошириляпти. Бухоро, Андижон, Тошкент, Фарғона шаҳарларида тўртта йирик тўқимачилик комбинати ишлаб турибди. Бундан ташқари турли минтақаларда 30 дан зиёд ипйигирув фабрикалари бор. Шу йўналишда ўнлаб қўшма корхоналар мавжудлиги қувончли ҳолдир. Улар орасида «Супертекстиль», «Самжинтекс», «Элтекс» кабилар алоҳида ўрин тутади. Заминимиз саховатини гап билан таърифлаш қийин. Мустақил Ўзбекистонда йилига 5 миллион тоннагача мева-сабзавот, узум маҳсулотлари етиштирилмоқдаки, улар истеъмол бозори учун етиб-ортади.

Йиғилишда сўзга чиққан Президент девони бош консультанти, ёзувчи Хайриддин Султонов, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси, Ўзбекистон халқ шоири Абдулла Орипов ва бошқалар асар мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларнинг муваффақиятига, Ўзбекистонимизнинг буюк келажагига барчада мустаҳкам ишонч уйғотади, қалбимиздаги муқаддас туйғуларни янада жўш урдиради, деб таъкидлашди.

Мирғиёс ҚАЮМОВ,
Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

КЎКДУМАЛОҚ КОМПРЕССОР СТАНЦИЯСИ ҚУРИЛИШИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА ТАБРИКНОМА

Азиз дўстлар

Кўкдумалоқ конидаги улкан компрессор станцияси қурилишининг барча қатнашчиларини самимий қутлайман.

Маълумки, Ўзбекистон ноёб ёқилғи-энергетика ресурсларига эга. Республикамизнинг бой нефть-газ потенциали Ўзбекистоннинг энергетика мустақиллигини янада мустаҳкамлаш, барқарор ижтимоий-иқтисодий ривожланишини таъминлаш, халқимиз фаровонлигини ошириш учун олдимизда янги имкониятлар ва истиқболлар очади.

Бугун ишга туширилган ноёб станция — бу қурувчилар, монтажчилар, муҳандис-техник ходимларнинг, Қашқадарё вилояти меҳнатсевар аҳолисининг, ўз ҳиссаси билан Ўзбекистон индустриясининг яна бир муҳим объектини фойдаланишга топширишни тезлаштирган барча кишиларнинг фидокорона меҳнати натижасидир.

Ушбу лойиҳанинг муваффақиятли тугалланганлиги халқаро молия ташкилотлари, машҳур хорижий фирмалар ва компаниялар томонидан Ўзбекистонга нисбатан катта ишончнинг яна бир ёрқин исботидир. Ушбу лойиҳанинг ижрочилари. — «Дрессер» ва «М. Ю. Келлогг» (АҚШ), шунингдек «Ниппо Иваи»(Япония) компаниялари ҳиссасини алоҳида қайд этишни истайман. Республика ҳукумати Ўзбекистоннинг ривожи учун ушбу устувор лойиҳани маблағ билан таъминлашни ташкил этганлиги учун АҚШ ва Япониянинг экспорт-импорт банкларига миннатдорлик изҳор қилади.

Барчангизни Кўкдумалоқ компрессор станцияси фойдаланишга топширилганлиги билан қизғин табриклайман, сизларга мустаҳкам саломатлик, бахт ва янги ютуқлар тилайман.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

Мамлакатимиз жўшқин ҳаёти

УЧ ВИЛОЯТ ҒАЛЛАКОРЛАРИ ҒАЛАБАСИ

ФАРҒОНА. Ўзбекистон Мустақиллигининг 6 йиллиги шарафига Фарғона вилоятининг миришкор деҳқонлари арзигулик туҳфа ҳозирладилар. Қабул пунктларига 315 минг тоннадан зиёд сара дон етказиб берилди. Давлатга дон топшириш йиллик режаси ошириб бажарилди.

Деҳқонлар Фарғона вилояти шароитида ғалла етиштиришнинг ўзига хос илғор усулларини пухта эгаллаб олганликларини амалда исбот қилдилар. Жорий йилда уруғликка алоҳида эътибор берилди. Асосий майдонларга буғдойнинг «Спартанка», «Скифянка», «Юна», «Ёнбош», «Санзор» каби серҳосил навлари экилди. Тажрибакор деҳқонлар ғалладан юқори ҳосил олдилар. Ўз ишининг моҳир усталари — Бешариқ туманидан Эркин Тўронов, Комилжон Бозоров, Учкўприк туманидан Илҳом Мадалиев, Тўхтасин Ўтбосаров, Олтиариқ туманидан Акрам Тожиев, Шуҳрат Жумаев, Қува туманидан Мадамин Сулаймонов, Мусажон Саримсоқов каби миришкор ижарачилар ҳар гектар ердан 67-70 центнердан зиёд дон етиштиришга муваффақ бўлдилар.

Бу йил вилоят, туман хокимликлари раҳбарлигида ўрим-йиғим уюшқоқлик билан ташкил этилди. Комбайчилар, дон ташувчилар, ижарачи ва бригадалар ўртасида мусобақа ташкил этилиб, ғолиблар мунтазам рағбатлантириб турилди.

Эришилган ғалабага давлатга дон топшириш режаларини ошириб бажарган Бешариқ, Учкўприк, Олтиариқ, Қува, Бувайда, Боғдод, Фурқат, Данғара, Риштон, Охунбобоев туманларининг ғаллакорлари жуда катта ҳисса қўшдилар. Вилоятда донни ўриб-йиғиб олиш давом этмоқда.

Раҳимжон МЕЛИБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

* * *

НАМАНГАН вилояти ғаллакорлари давлатга дон сотиш бўйича йиллик топшириқни бажардилар. Мамлакат омборларига 173 минг тонна дон жўнатилди.

Наманган, Тўрақўрғон, Уйчи ва Учқўрғон туманларининг ғаллакорлари бу муваффақиятга энг кўп ҳисса қўшдилар. Мазкур туманлардаги бир қанча хўжаликларда ғалла ҳосилдорлиги 60-65 центнерга етди.

Ғалладан бўшаган майдонларда картошка, сабзавот, озуқа экинлари етиштирилади.

* * *

СУРХОНДАРЁ. Вилоят ғаллакорлари зафар қучди. Дон тайёрлаш давлат буюртмаси бажарилди. Хирмонга 207 минг тонна дон уюлди. Ўртача ҳосилдорлик 30,1 центнерга етди. Ғалладан бўшаган майдонлар пешма-пеш шудгорланиб такрорий экинлар экилмоқда.

МУНОСИБ ТУҲФА

Чортоқ туманида бу йил 4 минг 100 гектар майдонда ғалла етиштирилди. Деҳқонлар эрта кузда сифатли уруғ сепиб, парвариш ишларини юксак агротехника қоидалари асосида олиб борганликлари туфайли ҳосил мўл бўлди. Улар эл хирмонига 9 минг 600 тоннадан зиёд сара дон топшириб, давлат буюртмасини адо этдилар. Гектаридан 38 центнердан ҳосил олинди.

Мавсумни пухта тайёргарлик билан бошлаган чортоқликлар мавжуд комбайнларнинг тўла қувватда ишлашини таъминладилар. Ғаллакорларга маданий-маиший хизмат кўрсатиш, уларни моддий ва маънавий рағбатлантириш яхши йўлга қўйилганлиги ютуқлар омили бўлди.

Эришилган муваффақиятга Навоий номли жамоа 1635, «Ҳазратишоҳ» 832, Бобур номли жамоа 817, Пешқўрғонликлар 663, «Ойқирон» 1416, «Мустақилликнинг беш йиллиги» хўжалиги ғаллакорлари 1105 тонна сара дон топшириб, туман хирмонига муносиб ҳисса қўшдилар.

— Миришкор деҳқонларимиз ғалла етиштиришнинг ҳам ҳадисини олганликлари эришган натижаларидан кўриниб турибди, — дейди туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Носиржон Бурҳонов. — Шуниси қувонарлики, 40-50 центнерчилар сафи ортиб бораяпти. Ғалладан бўшаган майдонлар пешма-пеш ҳайдалиб, такрорий экинлар экилмоқда.

Э.ҲАСАНОВ.

АНДИЖОННИНГ ИСТИҚБОЛЛИ УСУЛИ

Андижон технологияси — чигитни плёнка остига экиш масаласи кўтарилганда ишонқирамаганлар кўп бўлди. Туман ҳокимлиги, пахтачилик пирлари масалага жиддий ёндошиб, бизга тамоман янги бўлган усулни синчиклаб ўрганишга жазм этдилар. Андижонга вакиллар юбориб, раислар, бригада бошлиқлари, агрономларнинг фикр-мулоҳазалари билан қизиқилди. Эришилаётган натижалар бирма-бир таҳлил этиб чиқилди. Туман ҳокими сифатида чигитни плёнка остига экиш истиқболли усул эканлигига қатъий ишонч ҳосил қилдим. Уни ўзимизда қўллашга қатъий аҳд қилдик.

Бироқ, баъзи хўжалик раҳбарлари, бригадирлар оёқ тираб туриб олган кезлар ҳам бўлди. Шунда тушунтириш, ишонтириш йўлини тутдик. Сўнгги сўз хўжалик раҳбарларининг ўзида қолди. Олға интилувчан, омилкор, ташаббускор кишилар янгиликка дадил қўл урдилар. Бахтга қарши кетма-кет ёғингарчиликлар бўлиб, чигит экиш мушкуллашиб кетди. Боз устига ҳали деҳқонларимиз махсус сеялкалардан унумли фойдаланиш борасида етарли тажрибага эга эмасликлари қўшимча муаммоларни келтириб чиқарди. Заршунослар диққат бўлиб турган ўша кезда «Гулистон» жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Ашуров ҳамманинг жонига оро кирди.

— Ҳоким бува, — деди у самимий оҳангда, — биз чигитни тунда экаяпмиз. Қош қорая бошлаганда ер селгиб, далага уруғ қадаш имконияти яратилади. Мушкул вазиятдан чиқишнинг бирдан-бир йўли шу. Акс ҳолда қимматли вақт бой берилади.

Тадбиркор раис маслаҳатига амал қилдик. Муҳим тадбирни амалга оширишга қўшимча ишчи кучи, техникалар ажратилди. Одамларимизга балли, кечани-кеча, кундузни-кундуз демай фидойилик кўрсатдилар. Натижада биринчи бўлиб чигит экишни тугалладик. Ҳамма нарса масъулиятни ҳис қилишга, иштиёқ билан ишлашга боғлиқ. 53 та Андижондан келтирилган сеялкадан унумли фойдалана олдик. 2 минг гектарда истиқболли усул қўлланилди. Минг гектар барака уруғи қўшқаторлаб экилди.

Кўп ўтмаёқ янги усул ўз самараларини кўрсата бошлади. Чигит 3-4 кунда бир текис униб чиқди. Авваллари бир гектар ерда 70 минг туп кўчат бўларди. Ҳозир эса 170 минг кўчат бор. Экин ривожи 15-20 кун олдин, 5 июлдаёқ пайкал оралаганимизда ҳар туп ғўзада 4-5 тадан кўсак борлигини аниқладик. Бундай қувончли манзарани биринчи бор кўришимиз.

Ҳар бир туман, хўжаликда ишнинг оғирини елкасига оладиган ишбилармон, ташкилотчи кишилар бўлади. Муаммоларни вақтида ҳал этиш, барчани мақсад сари бирдек сафарбар этишда жонбозлик кўрсатган туман қишлоқ ва сув жўжалиги бошқармаси раҳбари Эркин ака Рамазонов ҳамда тажрибали мутахассис Омонулла Абдураимов ҳақида илиқ гапларни айттим бор. Иш юришмаганда талабни қаттиқ қўйиб кечаю кундуз тинчлик бермаймиз. Баъзида эса қизишган кезлар ҳам бўлади. Бироқ ҳаммаси иш манфаати, эл манфаати деб қилинади. Буни барча раҳбару мутахассисларимиз яхши тушуниб, бизга мададкор бўлишга ҳаракат қилишади. Қарс икки қўлдан деганларидек, ҳамкору ҳамжиҳатликда ютуқларни мустаҳкамлаб боряпмиз. Бир нарсага қатъий келишиб олганмиз: бутун куч, имкониятни ишга солиб, ҳар соҳада биринчилик учун курашамиз!

Қатъий қарорга келишдан олдин изчил кадрлар сиёсатини ўтказдик. Уларда бозор шароитида ишлаш кўникмасини юзага келтирдик. Иқтисодий билимларимизни оширдик, илғорлар тажрибаси, фан ютуқларини амалиётга дадил жорий этдик. Шу тарика муамолар бирин-кетин ҳал этилмоқда.

«Боботоғ» хўжалиги Тожикистон билан чегарадош. Деҳқончилик қилинадиган ерлар 40 километр ичкариликда. Экинлар асосан насослар ёрдамида сув ичади. Электр энергияни ўзаро шартнома асосида Тожикистондан олардик. Сўнгги вақтларда бунинг иложи бўлмай қолди. Боиси қадрдонларимизнинг ўзлари анчайин қийналиб қолишди. Масала тегишли юқори ташкилотлар олдига кўндаланг қўйилди. Ҳукуматимиз галдаги ёрдам қўлини чўзди. Эндиликда 30 километр масофага катта маблағ сарфлаб электр симлари тортиб келиняпти. Демак, яқин вақт ичида боботоғликлар электр энергиядан тўла баҳраманд бўладилар. Ўшанда минг гектар янги ер ўзлаштириш бошлаб юборилади.

Ҳозирги кунда бутун диққат-эътибор ғўза парваришига қаратилган. Отахонлар таклифи ва ташаббусига кўра дала бошида 22 минг тонна маҳаллий ўғит жамғарилди. Ҳамма бригадаларда шарбат ўралари ташкил этилди. Ана энди тунги суғориш ғўзаларга бамисоли малҳам бўлаяпти.

Очилдиев номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Абдуҳолиқ Очилдиев отаси ишини муваффақиятли давом эттиряпти. Бир сўзли, ҳамиша ўз кучига, билимига суянадиган бу омилкор раҳбар Андижон усулининг тарғиботчисига айланди. Шахсий намуна кўрсатиб, 500 гектарда истиқболли усулни қўллади. 280 гектар майдонга уруғ қўшқаторлаб экилди. Қарангки, неча йиллан буён экин яхши битмай келаётган ерларда ҳам ғўза барқ уриб ривожланмоқда. Худди шу ерда кўсак бир ой олдин кўринди. Раиснинг таъкидлашича, ҳосилдорлик гектарига 50 центнердан кам бўлмайди.

«Серҳаракат» жамоа хўжалигининг 1510 гектар ери бор. 867 гектарида пахта етиштиради. Омилкор деҳқонлар 350 гектар ерга плёнка остига чигит экдилар. Ҳаёт шуни кўрсатдики, агар Андижон усулини қўллашда мутахассислар тавсия этган барча шартларга риоя этилса, албатта муваффақият таъминланади. «Серҳаракат» хўжалигида 20 июндан кўсак пайдо бўлганлиги ҳам фикримизнинг далилидир. Мавжуд 20 та бригадада мўл ҳосил тўпланмоқда. Мамаражаб Тожиев, Эшмамат Эломонов каби дарғалар қийин шароитда иш юритаётган бўлсалар-да, гектарига 45 центнердан хирмон кўтарамиз, дейишяпти.

Туманимизда ғаллачиликни жадал ривожлантириш юзасидан ҳам аниқ тадбирлар амалга ошириляпти. Муҳим иш учун унумдор ерлар танланди, хўжаликларимиз етарли миқдорда сара уруғ жамғаришга эришдилар. Меҳнатни ташкил этиш ва рағбатлантириш масалалари устида алоҳида бош қотирилди. Экин парвариши қатъий назоратда бўлди. Ўзибўларчилик, ташимачилик, ғалла майсаларини пайҳон қилишларга қатъий чек қўйилди. Тадбирлар шарофати билан одамлар ғалла бу сиёсат эканлигини тўла тушуниб етдилар. 4342 гектар ерда баракали ҳосил етиштирилди. Ўрим-йиғимга ҳар қачонгидан пухта тайёргарлик кўрдик. 40 та комбайн, 3 та қудратли «Кейс» кечаю кундуз унум билан ишлатилди. Қизғин дамларда ғаллакорларимиздаги энг яхши фазилатлар намоён бўлди Муҳим ишда яппи сафарбарлик таъминланди. Ҳар бир имкониятдан унумли фойдаланилди. Эл бойлигини манзилга элтиш, исрофгарчиликнинг олдини олиш юзасидан амалга оширилган саъй-ҳаракатлар ҳам кутилган натижани берди. Вилоятда биринчи бўлиб давлат буюртмасини муваффақиятли адо этдик. Узун тумани ғаллакорлари қабул пунктларига 11556 тонна бошоқли дон етказиб бердилар. Ҳосилдорлик гектарига 35 центнер бўлди. «Серҳаракат» хўжалигидан Эшмирзаев, Омонов кабилар чинакам ғаллакор эканликларини исботладилар.

Туманда 147 та фермер хўжаликлари фаолият кўрсатмоқда. Улар катта хирмонга 1013 тонналик ғаллалари билан ҳисса қўшдилар. Омилкор деҳқонларимиз ғалланинг «Добрий» навини кўплаб етиштиришга муваффақ бўлишганди. Унинг 500 тоннасини энг сара уруғга алмаштирдик.

Иқтисодий ислоҳот изчил амалга оширилаётганлиги, барча соҳа бирдек ривожланаётганлиги боис хўжаликлар аста-секин қаддини тикламоқда. Яхши ишлаб, яхши яшайдиган замонлар келди. Биз бунёдкорлик ишларини имкон қадар жонлантираяпмиз. Биргина «Серҳаракат» хўжалигининг ўзида 2 та мактаб қурилиб ишга туширилди. Янги идора биноси қад ростлади. Маиший хизмат уйи бу йил фойдаланишга топширилади. Қишлоқ врачлик амбулаторияси тез суръатлар билан тикланяпти. Тегирмонлар гурилламоқда. Буларнинг ҳаммаси узунликларга кўтаринкилик, жўшқинлик бахш этаяпти. Зеро соғлом муҳит, ҳамкору ҳамжиҳатлик, ўзаро талабчанлик ҳукм сурган жойда янги довонлар бирин-кетин забт этилаверади!

Сафар ҲАСАНОВ,
Узун тумани ҳокими.

Тажриба бир бойлик, оммалашса минг бойлик

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг олти йиллиги шарафига

Республикамиз замини бойликка кон. Қарангки, собиқ шўро даврида ана шу бойликларимиз ўзимизга насиб қилмади. Эшигининг ёнидан газ магистраллари ўтган баъзи хонадонлар тезак тутатиб қозон қайнатишди. Фақат мустақиллик шарофати туфайлигина асрий орзулар ушалди, ер ости бойликларимиз ўзимизга буюрди. Худди шу истиқлол туфайли Қорақалпоғистон Республикасидаги Қараумбет туз конини ўзлаштириш бошлаб юборилди. Шу тариқа Қўнғирот сода заводига асос солинди. Қуйида гигант корхона қурилишидаги кенг миқёсли ишлар хусусида атрофлича ҳикоя қилинади.

ҚЎНҒИРОТ СОДА ЗАВОДИ

Бундан икки-уч йил муқаддам Қўнғирот туманининг Устюрт кенгликларида ҳеч нарсани учратмасдингиз. Фақат республикамиз мустақилликка эришгандан кейин бу ердаги Қараумбет туз конини ўзлаштириш мақсадида қурилиши ишлари бошланиб кетди. Аниқроғи 1995 йилнинг август ойида Қўнғирот сода заводига асос солинди.

— Ҳақиқатан ҳам яқин-яқинларгача бу ерга олиб келадиган йўлдан ташқари ҳеч нарса йўқ эди, — дея ҳикоя қилади корхона қурилиши дирекцияси бош раҳбари Рево Давлетяров — Шу сабабли қурувчиларимиз ишни ўзларининг вагонини олиб келиб ўрнатишдан бошлашди. Тикланадиган корхона майдони эса бийдай даладан иборат эди. Айни кунларда заводни айланган киши қисқа вақт ичида шунча юмушларни бажарганимизга ишонмаслиги ҳам мумкин.

Сода заводини барпо этаётган учта бош пудратчи ташкилотларимизга қисқа вақт ичида тажрибали ишчилар танлаб олдик. Янгиларига иш ўргатдик. Натижада бугунги кунга келиб уларнинг сони иш жараёнига қараб 1600-1700 нафаргача етмоқда. Айни чоғда қурувчилар томонидан биринчи навбатда корхона ишчилари учун турар жой, маданий-маиший хизмат бинолари барпо этилмоқда. Жумладан, шу кунгача шаҳарчада 6 та ётоқхона, 2 та ошхона, нон пиширадиган кичик корхона ва бошқалар қуриб битказилди. Уй-жой бинолари, мактаб, болалар боғчаси, даволаниш маркази, клуб, кичик оилалар истиқомат қиладиган ётоқхоналарда қурилиш-тиклаш ва пардозлаш ишлари олиб борилмоқда. Бундан ташқари бу йил ишчилар шаҳарчасида 45 минг туп манзарали ва мевали дарахт ниҳоллари ўтқазилди. Ҳозирги кунда уларнинг асосий қисми ўзини тутиб олди. Ишчилар учун сув, табиий газ келтирилди. Утган йилнинг ўзида қурувчилар томонидан бир миллиард сўмдан зиёд капитал маблағ ўзлаштирилди. Бошқача айтганда Устюрт кенгликларининг одам қадами етмаган жойларида бутун бир шаҳарча пайдо бўлди.

Энди завод қурилишига келсак, унинг биринчи навбати ишга тушгач, халқ хўжалиги учун йилиги 400 минг тонна табиий туз етказиб бериш имконияти туғилади. Бу 1998 йилнинг декабрида юз беради. Унинг 200 минг тоннаси хорижга экспорт қилинади. Корхонанинг иккинчи навбати 1999 йил охирида фойдаланишга топширилади. Бунда биз йилига 115 минг тонна кальцийланган, 50 минг тонна каустик, 20 минг тонна озиқ-овқат содаларига эга бўламиз. Учинчи навбати эса 2000 йилда тўла қуриб битказилади ва 45 минг тонна кальцийланган, 100 минг тонна каустик содалар, 50 минг тонна карбонат тўлдиргичи, 20 минг тонна «Экстра» ош тузи ишлаб чиқарилади. Хуллас, сода корхонаси тўла қувват билан ишлагач, соданинг уч хили, тузнинг икки хили ишлаб чиқарилиб, республикамизнинг бу маҳсулотларга бўлган эҳтиёжи тўла қондирилади. Муҳими бунинг учун керак бўладиган асосий хом ашё оҳак билан туз ўзимиздан олинади.

Ҳозирги кунда қурилишда асосан учта бош пудратчи ташкилотлар фаолият кўрсатмоқда. Булар «Узфуқаросаноатқурилиш», «Узагроқурилиш», «Ўзсувқурилиш» каби йирик ташкилотлардир. Ундан кейин қурилишни тугатишда Германиянинг «Маннесман Зиферт ГмбХ», «Шторк Компримо СКЛ ГмбХ», «Вемекс Хандел ГмбХ» фирмалари ҳам қатнашишади. Улар асосан дастгоҳ ва ускуналарни ўрнатиб, ишлаб чиқаришни йўлга қўйишда кўмаклашишади. Ишчиларни замонавий дастгоҳларда ишлатишга ўргатишади. Жорий йилда бинокорлар 1 миллиард 600 минг сўмлик капитал маблағни ўзлаштириши керак эди. Лекин шу ярим йилликнинг ўзида 1 миллиард сўмликдан зиёд пул ўзлаштирилди. Ярим йил ичида режадаги 450 миллион ўрнига 791 миллион сўмлик қурилиш-тиклаш ишлари бажарилди. Шунинг ўзи қурувчиларнинг фидокорона меҳнат қилаётганлигидан далолат бериб турибди.

* * *

«Оролсувқурилиш» бирлашмасига қарашли «Оролсодақурилиш» бошқармаси асосий бош пудратчилардан биридир. Бошқарма қурувчилари бу ерда 1995 йилда иш бошлашган. Айни чоғда унинг ихтиёрида 25 тача қурилиш ташкилотлари бўлиб, улар ҳозир уй-жой, саноат зоналари, қурилиш базаси, автокорхона, ёғочни қайта ишлаш цехларини бунёд этишда қатнашишмоқда. Қурувчилар кучи билан ўтган йили 3 та ётоқхона, қозонхона фойдаланишга топширилди. Бундан ташқари маъмурий бино, канализация, битта турар жой ва бошқа бинолар қуриб битказилди. Бу йил эса бунёдкорлар томонидан 48 оилага мўлжалланган турар-жой биносида қурилиш-тиклаш ишлари бошланиб кетди. Шунингдек, бинокорлар 300 киши сиғадиган клуб, 90 ўринли болалар боғчаси, маиший хизмат нуқтаси, тиббиёт масканида ҳам қурилиш ишларини бошлаб юборишган. Эътиборлиси шундаки, бу биноларнинг ҳаммаси пишган ғиштдан кўтарилаяпти. Бу эса ўз навбатида истиқомат қилувчиларни қишда совуқдан, ёзда иссиқдан асрайди. Айни кунларда уларда қурилиш-тиклаш ишлари тугалланаяпти. Шунинг билан бир вақтда бу қурилиш нуқталарида пардозлаш ишлари ҳам бошланиб кетган.

Бундан ташқари бошқарма бунёдкорлари ҳар бирида 96 киши истиқомат қиладиган 6 та ётоқхона, 3 та омбор қурилишини ҳам олиб бормоқда. Бу юмушда айниқса Узоқбой Юсупов ва Елжебой Утамуродов бошчилигидаги 11 ва 9-механизациялашган кўчма колонналари ишчилари матонат кўрсатиб ишлашмоқда. Улар битта омбор қурилишини ниҳоясига етказай, деб қўйдилар. Ҳамма ётоқхонани учинчи чоракда фойдаланишга топширилади.

Бу ерда қурувчилар учун барча шарт-шароитлар яратилган. Ювиниш, кийиниш-ечиниш, дам олиш хоналари шулар жумласидандир. Қурувчиларнинг уйлари узоқда бўлганлиги сабаб шу ерда қуриб битказилган ётоқхоналарда ётиб ишлашади. Шу боис қурилиш нуқтасида улар учун ҳаммом ишлаб турибди. Ётоқхоналар тоза ичимлик суви, овқат қилиш ёки чой қайнатиш учун табиий газ билан таъминланган. Бундан ташқари уларни иқтисодий қўллаб-қувватлаш мақсадида қурувчиларга кунига 134 сўм миқдорида овқат пули берилаяпти.

***

— Қурувчиларимиз асосан ишлаб чиқариш нуқталарини бунёд этмоқда, — дейди биз билан суҳбатда «Қорақалпоқфуқаросаноатқурилиш»га қарашли «Қўнғиротсодақурилиш» ҳиссадорлик жамияти бош муҳандиси Есен Темирбоев. — Ташкилотимизда 320 ишчи бор. Айни вақтда уларнинг кучи билан анча ишларни бажариб қўйдик. Гапимиз қуруқ бўлмаслиги учун бунга бир неча мисоллар келтирсак. Биринчидан, қурувчиларимиз асосий корхонанинг тозалаш бўлинмаси ва маъмурий бинода қурилиш-тиклаш ишларини тугатишди. Бу қурилиш нуқталарида пардозлаш ишлари ҳам ниҳоясига етказилмоқда. Иккинчидан, бунёдкорлар ҳар бирига 10 минг кубометр хом ашё оладиган 2 та, 2,5 минг кубометрлик 2 та темир ҳавзада қурилиш тиклаш ишларини олиб боришмоқда.

Қурувчилар томонидан марказий лаборатория биносида қурилиш-тиклаш ишлари олиб борилмоқда. Унинг 3-қаватида ғишт териш тугалланмоқда. Шунинг билан бир қаторда бу бинонинг биринчи қаватида сувоқ ишлари бошлаб юборилган.

Бинокорлар заводни қуриш билан бирга ишчилар учун уй-жой ва бошқа маданий-маиший хизмат нуқталарида ҳам иш олиб боришмоқда. Масалан, бунёдкорлар ҳар бири 18 оилани жойлаштира оладиган иккита турар жой биносида қурилиш ишларини бошлаб юборишган. Ҳозирги кунда бу уч қаватли биноларнинг бирида учинчи қаватда ғишт терилаяпти, иккинчисида қурилиш-тиклаш ишлари олиб борилмоқда. Ундан кейин ҳиссадорлик жамияти ишчилар шаҳарчасида 320 ўқувчига мўлжалланган мактабни ҳам бунёд этишда қатнашишмоқда. Қурилишнинг бошланганига унча кўп вақт ўтгани йўқ. Шунга қарамай бинокорлар мактабнинг иккита корпусида пойдеворни тугатиб, ғишт теришни бошлаб юборишди. Мактабда ўқувчиларнинг малакали таълим олиши учун ҳамма шарт-шароит яратилади. Синфхоналар кенг ва ёруғ қурилаётгани, икки қаватли спорт залининг алоҳида бўлишлиги ва бошқа шарт-шароитлар шулар жумласидандир.

Қўнғирот сода заводининг қурилаётганига унча кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин қурувчилар қисқа муддат ичида анча юмушларни бажариб қўйишди. Корхона ёнида фойдаланишга топширилган турар жой ва маданий-маиший хизмат бинолари фикримизнинг исботидир.

СУРАТЛАРДА: 1. 10-автокорхона ҳайдовчиси Жумабой Жуманиёзов ўзига бириктилган автомашина билан ҳамма вақт режасини ошириб бажаради. 2. «Оролсодақурилиш» бошқармасига қарашли 11-механизациялашган кўчма колонна автокранчиси Оспан Худоберганов. 3.11-Механизациялашган кўчма колонна устаси Байрам Акамалиев ва бригадир Медетбой Тилеубоевлар. 4. Компрессор станциясининг умумий кўриниши.

Бердиниёз АЛЛАШОВ олган суратлар.

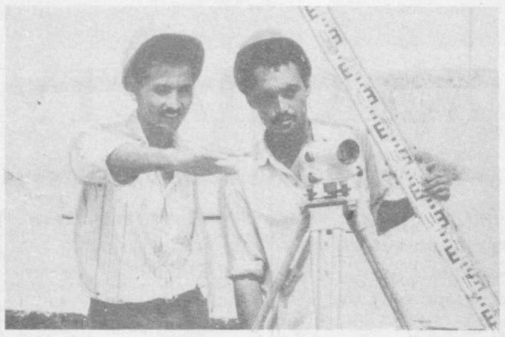

Ҳозирги кунда Нукусда Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигига қарашли Қурилаётган корхоналарнинг бирлашган дирекцияси фаолият кўрсатмоқда. Бу ташкилот фақат қишлоқ ва сув хўжалиги нуқталарида ишлайди. Яъни Қорақалпоғистон Республикасининг барча туманларида жойлашган сув хўжалиги нуқталарининг асосий буюртмачиси.

— Жорий йилда дирекциямиз томонидан 1991 йил баҳосида 1 миллион 667 минг сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилиши керак эди. Бу шартнома баҳода 35 миллион сўм демакдир. — дейди дирекция раҳбари Ўринбой Абуев. — Агарда биринчи ярим йиллик натижаларини таҳлил қиладиган бўлсак, ишларимиз ёмон эмас. Бошқача айтганда, шунинг 900 минг сўмини ярим йил ичида ўзлаштириб бўлдик. Яъни шартнома баҳода 27 миллион 201 минг сўмлик ишни бажариб қўйдик.

Айни чоғда дирекция иштирокида бажарилаётган катта ишлардан бири Кегейли туманида амалга оширилмоқда. Гап шундаки, илгарилари тумандаги «Естек-жап» каналига 10 та улкан насосларда сув кўтарилларди. Бунинг учун суғориш мавсумида қанчадан-қанча маблағ сарфланарди. Агарда насослар бузилиб қолса, унга эҳтиёт қисм топиб таъмирлаш ундан ҳам машаққатли иш эди. Эндиликда эса Кегейли қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси ишчилари ёрдамида шу канални ўзи оқиб келадиган сув билан таъминлаяпти. Бунинг учун сувнинг юқориги қулоғидан 11,8 километрлик катта ариқ қазиб келинди. Бу юмушни ишчилар 1995 йил бошлашган эди. Унинг лойиҳаси 1991 йил баҳосида 1 миллион 779,8 минг сўм қилиб белгиланди. Шу йилнинг ўзида ишчилар томонидан 763 минг сўмлик маблағ ўзлаштирилди. Каналнинг юқориги томонида 2 та сув кўтаргич мослама ўрнатилди. Натижада 5 минг гектар ерни ўзи оқадиган сув билан таъминлаш имкони туғилди. Бир сўз билан айтганда бу ерда асосий ишлар тугатилди. Бу юмушни амалга оширишда экскаваторчи Асанбой Аметов, бульдозерчилар Йўлдош Рисназаровларнинг ҳиссаси катта бўлди. Чунки улар ўзига бириктирилган техникадан самарали фойдаланиб, топшириқларини ҳамма вақт ошириб бажариб келмоқдалар. Канал қурилиши истиқлолнинг 6 йиллиги шарафига — шу йил 1 сентябрь арафасида тўла битказилиб, фойдаланишга топширилади.

СУВ ТАЪМИНОТИ ЯХШИЛАНАДИ

Дирекция Эликкалъа туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси ишчи-хизматчилари билан биргаликда «Истиқбол» деб номланувчи канални ишлар иккинчи чорагида қазишга киришди. Бу каналнинг узунлиги 6,8 километрдан иборат бўлиб, у Тўрткўл туманидан тортиб келинади. Каналнинг лойиҳа қиймати 1991 йил баҳода 1 миллион 422 минг сўмдир. Бу йил бу канал бўйича 235 минг сўмлик юмуш бажарилиши керак эди. Айни кунларда канални қазиш ишлари жадал суръатларда олиб борилмоқда.

Қорақалпоғистонликлар деҳқончилик, чорвачилик ва халқ хўжалигининг бошқа соҳаларида қувончли натижаларга эришаяптилар. Республикада айниқса ишлаб чиқариш ривожланмоқда. Бунга юқоридаги Қўнғирот сода заводи яққол мисолдир. Ўйлаймизки, мазкур корхона ишга тушгач, у Асакадаги автомобиль заводи, Бухородаги нефтни қайта ишлаш корхоналари каби республикамиз иқтисодиётининг муҳим таянчларидан бири бўлиб қолади.

Ғулом ЮСУПОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

ЯНГИ НАВЛАР СИНОВДА

Саратонда сара ишлаган ниятига етади. Боиси, июль ойи ҳосил тўплашда ҳал қилувчидир. Буни яхши англаган мавжуд 34 та пахтачилик бригадаси аъзолари дақиқалар қадрига етиб ишламоқдалар. Пахта устаси Холбой Ҳусанов ҳақида алоҳида ҳурмат билан гапираман. У бошлиқ жамоа энг оғир участкада деҳқончилик қилади. Экинлар фақат насослар орқали суғорилади. Мироблар шарбат усулини қўллаб тунда экинларни обиҳаётга қондиришмоқда. Мураббий ҳар қандай шароитда ҳам ишнинг қаловини топади, омилкорлик, ташаббускорлик кўрсатади. Утган йили Х. Турсунов бошлиқ бригада гектаридан 43 центнердан оқ олтин йиғиштириб олишга муваффақ бўлганди. Жорий йилдаги ниятлари бу кўрсаткични 45 центнерга етказиш.

Зиммамизга алоҳида масъулият юклатилган. Сабаби истиқболли деб топилаётган ғўза навларини синовдан ўтказамиз. «Дуру гавҳар», «Армуғон», «Меҳр» каби навлар шароитимиз учун бағоят мос экан. Ипак пахта усталари ҳам бизда кўп. Ободон Олланазарова эл-юрт ўртасида катта обрў-эътибор қозонган. Ҳосил тақдири ҳал этилаётган дамларда унинг тажрибаси, қатъиятлиги бағоят асқотмоқда. Қувончлиси шуки, дугонам йиғим-терим мавсумида ҳам ўзини кўрсатади. Бултур энг қизғин дамларда кунига 290 килограммгача пахта теришга эришди. Катта хирмонга қўшган ҳиссаси 9 тонна бўлди. Меҳнатига яраша мўмай даромад олди. Ҳозирги кунда хўжалик фахри бўлмиш бу фидойи деҳқон М. Турсунов, А. Холмўминов, П. Сатторов каби тажрибакорлар билан тадбирларни сифатли амалга оширишда бош-қош бўлмоқда.

М. КАРИМОВА,
Қумқўрғондаги «Бешқаҳрамон» жамоа хўжалиги бригада бошлиғи

«КЕЙС»ЛАР ҚУДРАТИ

Бу ерда ғаллачилик соҳасида тажриба тўпланди. Аввало соҳага тажрибали мутахассислар жалб этилганлиги, тадбиркорликка кенг йўл очилганлиги боис, бугун Гулистон эл маъмурчилигини таъминлашга салмоқли ҳисса қўшиб келаяпти. Қисқа вақтда туманда соҳанинг бу даражада юксалишининг яна бир ўзига хос жиҳати бор. Аниқроғи, асосий майдонлар соҳада катта тажрибага эга бўлган, тадбиркор ва ишбилармон деҳқонларга узоқ муддатга ижарага берилган.

Ишнинг ана шу усулда ташкил этилганлиги биринчидан, ҳосилдорликнинг ошишига замин яратаётган бўлса, иккинчидан, ҳам туман иқтисодиётини мустаҳкамлашга, ҳам деҳқонлар манфаатдорлигининг ортишида асосий омил бўлаяпти.

Тумандаги мавжуд 8250 гектар майдонда ўрим-йиғим ишлари давом этаяпти. Мавсумга пухта тараддуд кўрилганлиги ҳамда деҳқон таянчи-техникадан унумли фойдаланилаётганлик боис, «Ўзбекистон», «Боёвут», «Қизил тонг» каби жамоа хўжаликлари қисқа муддатларда етилган ҳосилни нест-нобуд қилмасдан йиғиштириб, давлатга ғалла сотиш режасини ортиғи билан уддаладилар. Бу хўжаликларнинг далаларида ҳали ҳосил кўп. Миришкорлар уни тезроқ йиғиштириб олишнинг чора-тадбирларини ишлаб чиқишган.

Саратон — ҳосилга-ҳосил қўшиш, режадаги барча ишларни маромига етказиш даври. Гулистонликлар бу одатга амал қилган ҳолда ўрим-йиғимни жадаллаштирмоқдалар. Ҳар куни 50 тага яқин ўрим техникаси жалб этиляпти. Шунингдек, йиғиштириб олинаётган ғалла ҳеч бир нобудгарчиликларсиз, махсус ташиш техникалари ёрдамида хирмонларга етказилмоқда.

Республикамиз мустақиллигининг олти йиллик тўйига миришкорлар ҳосилдорликни гектар бошига 28,5 центнерга етказишни мақсад қилиб қўйишибди. Халқимизда яхши ният, ярим давлат, деган нақл бор. Қаердаки тадбиркорлик ва ишбилармонлик асосида иш юритилса, режа ҳам кўнгилдагидек бўлаверар кан. Қолаверса, туман миришкорларига яратилаётган шарт-шароит, уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш борасида қилинаётган саъй-ҳаракатлар самараси ҳам зое кетмаяпти.

Шу кунгача асосий майдонлардаги ғалла йиғиштириб олинди. Бу ишда Равшан Раймқулов, Бегим Тожиқулов, Муҳитдин Ҳайитбоев каби номдор механизаторларнинг ҳиссаси катта. Улар ўз агрегатлари билан кунига 17-23 гектар майдонни ўриб-янчиб бераяптилар.

Дарвоқе, туманда ғалладан яхши ҳосил етиштиришнинг яна бир жиҳати бор. Миришкорлар уруғ танлашда ҳам ўзига хос тажрибага эга. Бу ерда асосан ғалланинг «Скифянка», «Интенсив», «Санзар-8» каби навлари экилади. Дастлабки йилларда ана шу навларни мослаштириш анча қийин кечганди. Бироқ изланиш, тажрибаларга таяниш ва мутахассислар билан ўзаро ҳамкорликнинг қарор топганлиги муддаога етказди. Муҳими, эндиликда ана шу навлар туманнинг ўзида етиштирилаяпти ва сараланаяпти. Шу боис уч йил аввал ҳосилдорлик ўртача 17-19 центнердан тўғри келган бўлса, ҳозир 26-28,5 центнерини ташкил этаяпти.

Илғор комбайнчи Равшан Раймқулов: — Деҳқон меҳнатининг қадр топаётганлигининг биргина техника соҳасидаги ўзгаришлардан ҳам кўриш мумкин. Ҳозир АҚШдан келтирилган «Кейс» комбайнини бошқараяпман. Янги техниканинг иш унуми ғайратимизга-ғайрат қўшаяпти. Мавсумни 25 иш кунида якунлашни мақсад қилганмиз. Бунинг учун кучимиз етарли, имкониятларимиз бор. Туман раҳбарияти барча шарт-шароитни яратиб берган. Узимиз далада бўлсак-да, уйимизга ун, ёғ, гуруч, гўшт каби маҳсулотлар юборилаяпти. Шунингдек, тиббий хизмат, техника хизмати даланинг ўзида ташкил этилган. Шулар қаторида вилоят ҳокимлиги томонидан механизаторлар ўртасида ўзаро мусобақа йўлга қўйилган. Яъни 100 гектар ғаллани нобудсиз ўрган комбайнчига уч йил пул мукофоти ва 24 кунлик дам олиш йўлланмаси ажратилган.

Гапнинг рости, суворийларга кўрсатилаётган ғамхўрлик уларни янги марралар сара чорлаётганлигини англаб олиш қийин эмас. Шу кунгача ғалла ўрим-йиғимида иштирок этаётган 90 нафардан зиёд фидокорнинг ҳар бири 60-70 гектардан ғалла ўрган.

Ғалладан бўшаган майдонларга такрорий экин экиш ҳам муддатида утказилаяпти. 30 та ҳайдов техникаси бу ишга жалб этилган. Миришкорлар 700 гектарда дон ва силос учун макка, 300 гектарда сабзавот, мош, қовун-тарвуз етиштиришни режалаштиришган.

Абдусами ҲАҚБЕРДИЕВ.

ВАТАН САЖДАГОҲ КАБИ МУҚАДДАСДИР

Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Маҳамаджон ХУДОЁРОВнинг дил сўзлари

«Фахрланиш мумкин ва лозим бўлган бебаҳо қадриятлар: ўз мустақиллигимизни, тинчлигимизни, жамиятда миллатлар ва фуқаролар ўртасидаги тотувликни асранг».

(Президент Ислом Каримовнинг **«Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари»** китобидан).

Юртбошимиз янги асарининг қимматли томонларидан бири шундаки, унда ҳозирги куннинг ўта муҳим, долзарб масалалари оламда рўй бераётган мураккаб, жўшқин жараёнлар билан бевосита боғлиқ ҳолда тадқиқ этилган. Нодир китобдаги ҳар бир сатр Ватан, миллат манфаати ила йўғрилгандир. Шу боис ўқиганимиз сари қалбимизда жондан азиз Ўзбекистонимиз, фидокор халқимизга бўлган меҳр-муҳаббатимиз, эътиқодимиз ўн чандон ортади.

Ҳа, Ватан сўзи нақадар азиз! Зеро, она заминни севиш, ардоқлаш, кўз корачиғидек асраш, лозим бўлса, унинг мустақиллиги йўлида жон фидо этиш бизга аждодларимиздан қолган муқаддас мерос. Жисму жонимизга пайваста бу туйғулар ҳар биримизга куч-қувват бахш этади. Ўрни келганда ҳаётий мисолга эътибор қаратсак.

Шундай оила бор, хонадон соҳиби Мамед оға Алиев — озарбайжон. Умрдоши Лайло ая туркман фарзанди. Уч азамат ўғиллари бор. Корейс, ўзбек ва қозоқ оиласидан келин қилишган. Ўн беш сотихдан иборат ҳовлилари бамисоли жаннат. Анвойи гуллар, жамики мевали дарахтлардан бор. Қачон келманг, Мамед оға экин парваришлаётганини кўрасиз. Кимдир молларга қараяпти, кимдир ҳосил йиғиштиряпти. Файзли хонадон соҳибаси эса гуллари билан овора. Бу ерда ҳар кимнинг ўз юмуши бор.

— Маҳамаджон, — деди бир куни Мамед оға, — шафтолидан ўз қўлингиз билан узиб, мазасини татинг.

Айтганини қилдим, неъматнинг таъмига гап йўқ. Қадрдоним бироз ўйга толгач, муддаога кўчди.

— Ўзбекистоннинг унумдор замини, саҳий қуёши, бағри кенг, оқибатли, меҳмондўст, ўта меҳнатсевар одамлари ер юзида йўқ. Беш миллат бир оила бўлиб яшаяпмиз. Бизларни аввало шу муқаддас заминга бўлган меҳр-муҳаббат бирлаштирган. Ишлаган сайин завқланамиз. Ишончим комилки, шу жаннатмакон гўшада яшаб, кимларнингдир гапига лақиллаб хорижга «жаннат» қидириб кетган баъзи кимсаларнинг ҳозир ичидан қиринди ўтиб ётибди.

Ҳа; Ватанни жондан севмоқ ва билмоқ учун инсонда аввало тоза юрак, саҳий қалб, эзгу ният, меҳнатдан қочмайдиган билак бўлиши керак!

Хаёлларим беихтиёр ўзим раҳбарлик қилаётган Янгийўл «Ёғ-мой» ҳиссадорлик жамиятига кўчади. Бу ерда ўндан ортиқ миллат вакиллари — ўзбек, қозоқ, рус, қрим татар, уйғур, корейс ва бошқалар ҳамжиҳат ишлашади. Корхона шаъни барча учун бирдек ардоқли. Замонавий дастгоҳлар, ақлли машиналар ўрнатилган шинам цехларда завқ билан ишлаш учун барча шароит яратилган. Ишчилар касбу корларидан, ҳаётларидан, эришаётган натижалардан мамнунлар.

Очиқ эътироф этиш лозим, бозор шароитида раҳбар масъулияти бағоят ошди. Энди кимнингдир ёрдамига, мададига кўз тиккан, боқимандалик кайфиятига берилганлар синади. Фақат, ўз кучига, билими, салоҳиятига суянган, омилкорлик, қатъиятлик, ташаббускорлик кўрсатиб ишлаган кишигина даврнинг ўта кучли талабига жавоб бера олади.

Ишни ижро интизомини мустаҳкамлашдан бошладик. Ҳал қилувчи бўғинлар эътиқодли, пок қалбида Ватан ишқи жўшган ёшлар ҳисобига мустаҳкамланди. Яхши ишлаганни ҳар томонлама қўллаб-қувватладик. Аммо лоқайд, дангаса, меҳнатини тарозига солувчилар билан хайрлашишга тўғри келди. Биламизки, бундайлар Ватан корига ярай, деб ният қилишмайди.

Корхона изланиш, тикланиш, юксалиш даврини бошдан кечирди. Ҳиссадорлик жамиятига айлантирилгач, ҳақиқий мулкдорлар синфи юзага келди. Одамларда ишга, хизмат бурчига бўлган муносабат тубдан ўзгарди. Акциялар ҳисобига тарқатилаётган дивиденднинг ўзи ишчи қаддини тиклаяпти.

Ҳиссадорлик жамияти бултур Тошкент ва Жиззах вилоятидаги пахта топшириш режасини бажарган 437 та хўжалик, фермерлар билан шартнома тузди. Шартномага кўра улар бизга 64.300 тонна техник чигит етказиб бериши керак.

Икки томон манфаатлари тўла ҳисобга олинган тадбирлар изчил амалга оширилаётганлиги кутилган натижани бераяпти. Буни рақамлардан ҳам кўрса бўлади. 1996 йилда корхона 17.048 тонна оқланган ёғ, 15.617 тонна хўжалик совуни, 54.269 тонна кунжара, 39.884 тонна шелуха ишлаб чиқарди. Мавжуд имкониятлардан унумли фойдаланилди, тежамкорлик кучайди. Шу боис жами 42 миллион сўмдан ортиқ соф фойда кўрилди.

Ютуқларни мустаҳкамлаб бораяпмиз. Жорий йилнинг олти ойи мобайнида 7345 тонна оқланган ёғ, 7400 тонна совун, 23.115 тонна кунжара, 17.602 тонна шелуха ишлаб чиқарилди. Шу давр мобайнида хўжаликларга 3621 тонна кунжара, 3188 тонна шелуха, 2724 тонна ёғ етказиб берилди.

Оқланган ёғ ишлаб чиқариш цехи ишчилари меҳнат беллашувида пешқадам. Ўз ишининг чинакам усталари Ҳафиза Имомова, Лилия Сулейманова ва бошқалар технологик жараённинг узлуксиз ишлашини таъминлашмоқда.

Механик, ёшлар мураббийси Наби ака Қодиров корхона фахри. Вақт билан ҳисоблашмай сидқидил ишлайди. Кўп йиллик меҳнат фаолияти давомида лаёқатли шогирдлар тайёрлади. Тажрибали механикнинг ҳалол меҳнати муносиб тақдирланган.

Ҳозирги кунда раҳбар фаолияти у иқтисодий ислоҳотларни қай йўсинда амалга ошираётганлиги, инсон омилига эътибори нуқтаи назардан баҳоланмоқда. Бу муҳим масалаларга биринчи кунданоқ катта эътибор бериб келаяпмиз. Олий Мажлис депутати сифатидаги имтиёзларимдан фойдаланиб бунёдкорлик ишларини жонлантиришга эришдик. Ҳозир бизда ажойиб физиотерапия бўлими, болалар поликлиникаси, дам олиш оромгоҳи бор. 2 та болалар боғчасидаги шароит, тарбия ишлари талаб даражасида. Меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш юзасидан аниқ тадбирлар амалга оширилаяпти. Хусусан, жорий йилнинг сўнгги беш ойи мобайнида 352 минг сўм моддий ёрдам кўрсатилди. Жамоамизда узоқ йил ишлаган, ҳозирда қарилик гаштини сураётган табаррук инсонлар ҳамиша меҳримиз оғушида. Тўю тантаналаримиз уларсиз ўтмайди. Дарвоқе, яқинда энг ҳурматли ишчиларимиздан бири Малика опа Йўлдошева ўғилларини уйлантирдилар. Тўйга файзу тароват бағишлаган Север Шукуров, Нина Тожибоева, Абдикамол Зияев, Абдулла Шонов, Людмила Иванова каби ишчиларимиз қиёфасида чинакам инсоний бахтни кўрдим...

Фахрия

Ҳиссадорлик жамияти савобли ишларда ҳам фаол иштирок этаяпти. 5 ойда турли хайрия жамғармаларига 307 минг сўм маблағ ўтказдик. Улар орасида Янгийўл ногиронлар жамияти, «Нуроний» шаҳар фонди ҳам бор.

Бозор шароитини ҳисобга олиб ишчилар таъминотини имкон қадар яхшилаш пайида бўлаяпмиз. Ёрдамчи хўжалигимизда қорамол, парранда парваришланади. Вақти-вақти билан ҳиссадорларга арзон нархда гўшт, тухум етказиб беріляпти, қишда ҳам помидор, бодринг, ошкўклар ўзимиздан чиқади. Бу йил 48 квартирали уй фойдаланишга топширилади.

Мижозлар билан алоқани тобора мустаҳкамлаб бораяпмиз. Хўжаликлар, фермерлар шартномада белгиланган маҳсулотларни махсус тартиб асосида хотиржам олиб кетмоқдалар. Бунда ҳеч қандай сансалорлик, ўзибўларчилик, таниш-билишчиликка йўл қўйилмайди. Масалан, Қуйи Чирчиқдаги «Ўзбекистон», Букадаги «Бўстон», Оққўрғондаги «Маданият» ва бошқа хўжаликлар жорий йил ҳисобидан 35-60 тоннгача оқланган ёғ олдилар.

Ўзимча фикр қиламан, чиндан ҳам тинчлик, хотиржамлик катта бойлик. Президентимизнинг янги асари бизни тинч, осуда ҳаётимиз, мустақиллигимиз, ҳамкору ҳамжиҳатлигимизнинг қадрига етишга ўргатади. Корхона маъмурияти буюк келажак дастуриламалига суянган ҳолда ишчи-хизматчиларда маънавий қадриятлар ва миллий ўзликни англаш ҳиссини тўларок шакллантиришга ҳаракат қилмоқда. Зеро, бунинг аҳамияти катта. Асарда таъкидланганидек, «бирон-бир жамият маънавий имкониятларини, одамлар онгида маънавий ва ахлоқий қадриятларни ривожлантирмай ҳамда мустаҳкамламай туриб ўз истиқболини тасаввур этолмайди».

Ҳиссадорлик жамиятининг ҳар бир аъзоси мустақиллигимизнинг олти йиллик тўйига муносиб меҳнат совғаси ҳозирлаш орзусида сидқидил тер тўкмоқда. Куни кеча қувончли воқеа содир бўлди. Сифатли ёғ қадоқлашга мўлжалланган замонавий линияни ишга туширдик. Тадбиркор, ишбилармон, ҳамкору ҳамжиҳат кишиларимиз бор экан, барча ёруғ ниятлар рўёбга чиқаверади!

ТОЙЛОҚНИНГ «ОЧИЛ ДАСТУРХОН»И

Мамлакатимизнинг жанубий ҳудуди — Сурхондарёга баҳор эрта келади. Бодом гуллари ҳам шу ерда илк бор бўй кўрсатади. Қаердаки, баҳор қанча эрта келса, ўша ерда ҳосил шунча эрта пишади. Буларни алоҳида қайд этишимиздан мақсад — Сурхондарё, Қашқадарё ва Бухоро томонларда ҳар галгидек бу йил ҳам ғалла ўрим-йиғимига анча барвақт киришилди.

Не бахтки, Хоразм вилояти ғаллакорлари бу йил карвонбошилик қилишаяпти. Бухороликлар ҳам, анча бўлди, ғалаба рапортига имзо чекишди. Унга қўшни — Навоий вилояти ғаллазорларида ҳам кун сайин эмас, ҳатто лаҳза сайин хирмонларга барака энаяпти. Қувончлиси шуки, «Замин сайқали» бўлмиш Самарқанд вилояти ғаллакорлари ҳам шу кунларда ғалла ўрим-йиғими суръатига суръат қўшиб, марра сари дадил одимлашаяпти. Вилоятнинг ғалла хирмонига ўзининг баракали улушини қўшаётган Тойлоқ тумани деҳқонлари бугунги кунда карвонбошилар сафида. Эндиликда бу сафда Оқдарё тумани ғаллакорлари ҳам бор...

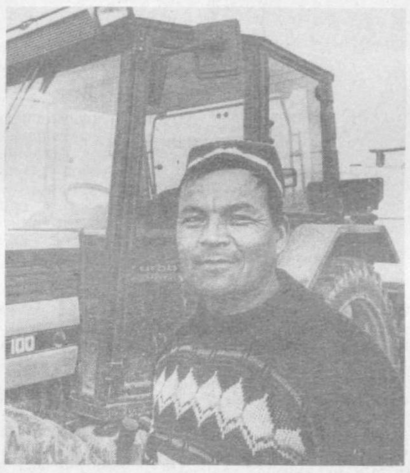

... Одатдагидек ишдан кейин қолиб ёзув машинкасини «чиқ»иллатиб ёзиб ўтирсам — дафъатан телефон устма-уст жиринглаб қолди. Сездимки — олисдаги қайси бир қадрдонимиз сим қоқаяпти.

— Алло! Эшитаман!

— Алло! Алло!! Ассалому алайкум! Бу — «Қишлоқ ҳаёти» таҳририятими?

— Худди шундай.

— Биз Тойлоқ туманидан қўнғироқ қилаяпмиз.

— Жуда яхши! Хўш, хизмат?

— Гап шундаки, бугун туманимиз ғаллакорлари қабул пунктларига 3 минг 100 тонна сара дон топшириб, давлат буюртмасини ортиғи билан адо этдилар... Чунончи, Амир Темур номли «Боғизогон», «Жумабозор», «Қўшчинор» ва Улуғбек номли қатор илғор хўжаликларда ҳар гектар ердан 45-52 центнердан дон йиғиб олинди. Мақсадимиз — ана шу хушхабарни таҳририятга, яъни сизларга етказмоқчийдик...

Мана, шу «сим орқали» мухтасар суҳбатга ҳам қарийб ўн беш кундан ошди.

Дарвоқе, шу топда Тойлоқдаги кўкламги бир учрашувни қаламга олмасам — сира кўнглим тўлмайди, чамамда. Ўшанда туман ҳокими - тадбиркор раҳбар Абдураҳмон Саидович Искандаров билан атиги ярим соатлар чамаси гурунглашган эдик. Табиийки, бу суҳбат туман аҳлининг бугунги кайфияти, деҳқончиликдаги саъй-ҳаракатлари, ният ва режалари хусусида бўлди.

— Инсон манфаатлари йилига 1996 йилни ҳамма соҳалар бўйича қувончли натижалар билан якунлаган ҳолда киришганимизни айтсам — асло буни мақтанишга йўймайсиз, — дея фахр-қувонч туйғусида сўз айтди Абдураҳмон Саидович. — Халқимизнинг кайфияти баланд, ўз меҳнатлари самарасидан кўнгиллари тўқ. Туманимизда 14,5 минг гектар экин майдони мавжуд. Ғаллакорларимиз шунинг 3.431 гектарида деҳқончилик қилишмоқда. 1455 гектар ерга буғдойнинг «Интенсив», 530 гектарга «Шердор» ва 242 гектарига эса «Улуғбек» навларини танлаб экканмиз. Шунингдек «Юна», «Безостий», «Ёнбош», «Маржон» ва «Пайғамбар» навлари ҳам анчагина майдонни ташкил этади. 950 гектар ерга арпанинг «Амир Темур» навли уруғидан қадаган эдик. Кўз тегмасин, ғалламизнинг ҳосил тўплаши яхши. Бултур ҳосилдорликни гектар бошига режадаги 33 центнер ўрнига 43 центнерга етказган эдик. Бу йил янада юқори ҳосил йиғиб олишни ният қилиб турибмиз.

— Масалан, қанча?

— Чиндан ҳам, Аллоҳ далаларимизга беназир баракасини сочди. Қолаверса, тер тўкканга — ер дурини тўкади. Насиб этса, ҳосилдорлик 45 центнердан кам бўлмайди!

Не бахтки, бугунги кунда туман раҳбарининг устувор ишончда айтган бу гапи аксарият хўжаликларда амалдаги тасдиғини топаяпти.

Хўш, бу катта муваффақиятга қандай эришилмоқда? Туманда кейинги икки-уч йил ичида ғаллачиликка катта эътибор берилмоқда. Ерни об-тобида шудгорлашдан тортиб, уруғликни саралаш, тўлиқ гектарлар ҳосил қилиш, экин парваришини ўз вақтида ва сифатли ўтказиш, маҳаллий ҳамда минерал ўғитлар билан озиқлантириб суғориш, яна бир муҳим жиҳати — шарбат усулида озиқлантиришни йўлга қўйиш намунали ташкил этилди. Мавжуд барча ғалла майдонлари ижарачиларга тўлиқ бўлиб берилди. Ғалла мустақиллиги учун устувор кураш, айниқса, Улуғбек номли ижара хўжалиги, «Қўшчинор», «Жумабозор», Амир Темур номли, «Зарафшон» ва «Олмазор» сингари қатор хўжаликларда пировард натижанинг юқори самарасини кўзлаб аъло даражада ташкил этилди.

Долзарб палла — ғалла ўрим-йиғимининг энг қизғин кунларида мавжуд 36 та комбайн унум билан ишлатилди. Немис технологияси бўйича ишлаб чиқарилган 2 та ўрим комбайни хирмонлар баракасига яна барака қўшди.

Йил бошида туман бўйича 13 минг 400 тонна ғалла етиштириш кўзда тутилган эди. Ҳозир ана шу эзгу мақсад йўлида фидокорона меҳнат қилинмоқда. 1996 йилда «Жумабозор» ижара хўжалигидан Муртазо Ҳайдаров бошлиқ жамоа аъзолари ҳосилдорликни 65 центнерга етказишган бўлса, Улуғбек номли ижара хўжалигидан Рашид Рўзиқулов, Ширин Бердиев, Мустафо Мусаев, Карим Эшонқулов ва бошқа кўплаб донгдор ғаллакорлар бу йил бундан ҳам юқори натижаларга эришдилар.

Жорий йилда 1330 тонна маккажўхори дони, 54 тонна шоли, 11401 тонна картошка ва 33 минг 500 тонна сабзавот етиштиришга азму-қарор қилган тойлоқликлар шу кунларда яна бир ғайратига ўн ғайрат қўшиб меҳнат қилишаяпти. Ғалладан бўшаган майдонларга аллақачон такрорий экинлар экиб бўлинди. Тойлоқнинг 1062 гектарлик мевазор боғларида ҳозир айни пишиқчилик. Боғбонлар 86 минг 27 тонна мева тайёрлашга қатъий аҳд қилишган. Шунингдек 25 минг 475 тонна узум етиштиришни ўз олдиларига улуғ мақсад қилиб олган туман соҳибкорлари 2738 гектар майдондаги токзорларни кўз қорачиғидай авайлаб-асраб парваришлашаяпти. Шиғил ҳосилга кирган узумзорлар айни чоғда пишиқчиликка дастурхон ёзаяпти. Инчунун, бу ерда бу йил 1200 тонна сифатли майиз ишлаб чиқариш кўзда тутилган.

Туман деҳқончилик-саноат фирмаси бош директори Тоштемир Эрназаровнинг таъкидлашича, бу беназир заминнинг «очил дастурхони» хусусида кўп ва хўп гапириш мумкин. Саркор Т. Эрназаровнинг ўзи 1986 йилдан бери бевосита деҳқончилик билан шуғулланиб келишини айтадиган бўлсак, у тумандаги барча-барча деҳқонларнинг энг яқин кишиси ҳисобланади. Унинг туманда, хуллас, эл ичида обрўси баланд, қолаверса оилада 6 нафар фарзанднинг отаси, ширилдан шакар невараларнинг ардоқли бобоси. Умр йўлдоши Шоирахон Неъматова — ўқитувчи, кўп йиллардан буён ёшларга физика фанидан сабоқ берибгина қолмай, деҳқончиликда ҳам ўзига хос тажрибага эга.

— Аслида Ўзбекистонимизнинг ҳар бир фуқароси — деҳқон, — дейди кулиб Тоштемир Эрназаров. — Бу гапда ҳеч қандай лоф йўқ. Айтиш жоизки, туманимиздаги 12 та хўжаликнинг ҳаммасида қанча хонадон бўлса, уларнинг ҳар бирида устувор деҳқончилик билан машғул кишилар кўплаб топилади.

Дарҳақиқат, Тойлоқ тумани фақатгина вилоятда эмас, балки Ўзбекистон, деб биз фахр-ифтихор билан тилга оладиган мамлакатимизда довруқли туманлардан бири ҳисобланади. Юртимизга ташриф буюрадиган нуфузли меҳмонлар ҳам бу туманга тез-тез келиб туриши бежиз эмас. Негаки, туманда иқтисодий ислоҳотлар муваффақиятини таъминлашда ҳам кенг кўламда ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Йилига 43 минг тонна помидорни қайта ишлаш қувватига эга Тойлоқ консерва заводи, шунингдек, «Боғизогон» шароб заводи ҳамда Раҳматулла Саидназаров номли хўжалик таркибида фаолият кўрсатаётган яна битта шароб ишлаб чиқариш корхонаси, 5 миллион дона ғишт ишлаб чиқариш корхонаси ва шу кабилар туман нуфузига нуфуз қўшиб келаяпти. «Соҳибкор» хўжалигида 450 ўринли мактаб, Амир Темур номли хўжаликда 3 минг кишилик стадион ва яна «Жумабозор» ижара хўжалигида шунча киши сиғадиган катта спорт иншооти барпо этилди. Кейинги бир йил муддатда юз берган ўзгаришлар айтган билан адо бўлмайди.

Насиб этса, Тойлоқ тумани ҳақида кенг жамоатчиликка бафуржа ҳикоя қилиш ниятимиз бор. Илоё, «Тойлоққа бир келиб кетинг!» дегувчи қадрдонлар омон бўлсин!

Абдулла ТУРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» махсус мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. Туман ҳокими Абдураҳмон Искандаров (чапдан биринчи), Самарқанд қишлоқ хўжалиги институти доценти, қишлоқ хўжалик фанлари номзоди Лазир Балаян ва Улуғбек номли жамоа хўжалиги раҳбари Мусахон Тўраевлар янги нав синаб кўрилган ғаллазорда. 2. Пешқадам механизатор Раҳмон Исмоилов.

Т. НУРМУҲАММАД олган суратлар.

КИРОЙИ ФЕРМЕР ШУНДАЙ БЎЛСА

1997. 15 июль. №56.

Шоди Итолмасов бу йил 41 баҳорни қаршилади. Ёшлигидан деҳқончиликка меҳр қўйган бу киши Қарши савдо техникумининг ҳисобчилар тайёрлаш факультетини тамомлади. Ҳисобчилик фаолиятини давом эттирган ҳолда томорқасида деҳқончилик билан шуғулланди. Аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни шараф деб билди. Иш жараёнида тажрибали деҳқонлар билан ўзаро тажриба алмашди. Мўл ҳосил етиштириш устида астойдил меҳнат қилди, тинимсиз изланди.

Фермер бўлиш иштиёқи Шоди Итолмасов бошлиқ оила аъзоларига тинчлик бермади. У уйдагилар билан маслаҳатлашиб, деҳқон фермер хўжалиги тузишга қарор қилди. Отаси Қурбон Итолмасов билан Касби туман деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмасига борди. Раҳбарга мақсадини тушунтирди. Иш осон битди. Кўп вақт ўтмай уюшма билан деҳқон-фермер хўжалиги ўртасида шартнома тузилди. «Талишбе» жамоа хўжалигидан ўн гектар ер ўн йил муддатга олиб берилди. Тадбиркор саккиз нафар оила аъзолари билан иш бошлади. Барча юмушларга Шодининг ўзи бош-қош бўлди. Уч йилдирки, у бошлиқ жамоа пахта, ғалла ва бошқа деҳқончилик экинларидан мўл-кўл ҳосил олиб, ўз олдига қўйилган топшириқларни ошириб бажаряпти. Ҳар қарич ердан унумли фойдаланаётган хўжалик аъзолари ҳалол ва фидокорона меҳнатлари туфайли сифатли ҳосил етиштириб келишяпти.

Ҳаракатда баракат деганларидек, фермер хўжалигига ҳар йил омад кулиб боқаяпти. Пахта ҳосилдорлиги ортиб, беда, маккажўхоридан ҳам мўлжалдагидан зиёд натижаларга эришишяпти. Гўшт, сут етиштириш кўпайиб, моллар бош сони ўсмоқда. Мўл ва арзон маҳсулот ишлаб чиқарилаётганлиги боис жамоа аъзоларининг шароити яхшиланмоқда. Ўтган йил ҳам қувончли натижаларга эришилди. Тўрт гектар ердан 38,3 центнердан қимматбаҳо хом-ашё ҳисобланган ипак пахта етиштирилди. Уларнинг ҳаммаси биринчи навга қабул қилинди. Ғалланинг гектаридан 35,2 центнердан хирмон кўтарилди. 11,3 тонна сифатли дон янчиб олинди. Унинг асосий қисми давлатга сотилди. 5,3 тонна ғалла ҳам одамларга тарқатилди, ҳам уруғлик учун олиб қолинди.

Ҳозир фермер хўжалигида 32 бош қорамол парвариш қилинмоқда. Уларнинг уч боши соғин сигир. Ўтган йили ҳар бир сигирдан 2500 килограммдан сут соғиб олинди. Йил якунида олинган даромад 188500 сўмдан кўпроқни ташкил қилди.

Фермер хўжалиги аъзолари бу йил янада юқори марраларни кўзлаган ҳолда меҳнат қилаяптилар. Беш гектар ерга пахтанинг эртапишар, юқори ҳосилли «Юлдуз» нави экилган. Ҳозир ғўзаларни парвариш қилиш қизғин паллага кирган. Механизатор Содиқ Итолмасов қатор ораларига бир неча марта ишлов берди. Дилмурод Итолмасов, Ҳамдам Норбоевлар ниҳолларга оби ҳаёт тарашмоқда.

Ҳозир ҳосилни йиғиштириб олишга киришилган тўрт гектар майдонга буғдойнинг «Санзар-8» нави экилган эди. Эрта-индин ўрим-йиғим якунланади. Мақсад ҳар гектар ердан 50 центнердан дон олиш.

Жорий йилда фермер хўжалигининг даромади 500 минг сўмга етказилади. Жамоа аъзоларининг ойлик маошлари икки-уч минг сўмни ташкил қилаяпти. 0,4 гектар майдонда боғ барпо этилди. 260 туп ўрик, гилос, анор, шафтоли ва бошқа серҳосил мевали кўчатлар ўтказилди. Кўчатлар парвариши яхши. Йўл ёқалари, пайкал атрофларига 10,5 минг туп терак қаламчалари ўтказилди. Фермернинг орзулари катта. Уч гектар ерга теракзор барпо этишни ният қилган.

Чорвачилик соҳасидаги ишлар ҳам ёмон эмас. Беш бош қорамол бўрдоқига боқилаяпти. Уларнинг ҳар бирини 2-2,5 тоннага етказиш мўлжалланмоқда. Ҳар бир сигирдан 3000 килограммдан сут соғиб олиш режалаштирилган.

Хуллас, фермернинг ишлари яхши. Унинг нияти Инсон манфаатлари йили, деб аталган жорий йилда барча кўрсаткичлар бўйича юқори натижаларга эришиб, маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришдир.

Жўра ЮСУПОВ.

АСЛ МУЛКДОРЛАР

Автотранспортда иқтисодий ислоҳот

Абдунаим Маткаримов билан Нурали Умрзоқовлар «Тошкентвилоятйуловчитранс» концернига қарашли Тўйтепа очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти автобус саройида илғор ҳайдовчилардан саналади. Автобус уларнинг жону дили. Касбдошлар Тўйтепа — Тошкент йўналишидаги аҳолининг узоғини яқин қилиб, тезроқ манзилга элтиб қўйиш ташвишида бўлишади. Яқинда йўловчиларга вақтида хизмат қилаётган хайрли касб эгаларининг ишлари билан танишиш мақсадида мазкур ҳиссадорлик жамиятида бўлдик.

Иқтисодий ислоҳот автотранспорт саройи ҳаётида ўз мавқеини топиб бораётгани кўриниб турарди. Бу ерда ишлаб чиқаришни ташкил этиш ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги, илғор усуллари жорий қилинибди. Хўжалик юритишнинг янги шаклига ўтиб ишлаш ҳар бир ҳайдовчининг манфаатдорлигини ошириши билан бирга ўз вазифасига нисбатан масъулиятни ҳам кучайтирган. Иқтисодий ислоҳот уларни изланиб ишлашга ундаяпти.

Кечаги ҳайдовчи, таъмирловчи, борингки, оддий қоровул ҳам эндиликда мулк эгаси. Автосарой асосан уларники. Ютуқлан қанча манфаатдор бўлсалар, камчиликлар, нуқсонларнинг асосий оғирлиги ҳам ўзларининг зиммаларига тушади. Бу ўз навбатида ҳаммани бир ёқадан бош чиқариб ишлашга ундайди.

— Мен қарийб 30 йилдан бери ҳайдовчи бўлиб ишлаб келмоқдаман, — дейди Абдунаим Маткаримов. —Бу касбга мактабда ўқиб юрганимдаёқ меҳр қўйганман. Тўйтепа — Тошкент йўналишида ишлаётирман. Тезюрар автобусим билан Тўйтепадан — Тошкентга келгунча бор-йўғи 25 минут вақт кетади. Етти йилдан бери автобусимни таъмирсиз ишлатяпман...

Шу тобда унинг ҳамкасби Нурали Умрзоқов ҳам суҳбатга қўшилди.

— Мен Абдунаим билан шу йўналишда автобус ҳайдаётганимга ҳам 15 йилдан ошди. Бизлар билан бирга шу йўналишда Маъмур ака Мирзамуҳамедов, Иван Василенко, Мавлонхўжа Шодиев, Трафин Кан, Маҳаматқул Мирзааҳмедовлар ишлашади. Умуман бу йўналишда кунига 12 та автобус қатнаяпти. Кўпгина кишилар Тўйтепадан Тошкентга ишга қатнайдилар. Шуни ҳисобга олиб 20-25 минутда уларни манзилга элтиб қўйяпмиз. Пойтахт вилоят маршрутларига Мерседес-бенс машиналари қўйилса ярашади...

Автосарой раҳбарлари доим ҳайдовчилар билан бирга. Ишчиларнинг мулоҳазаларини тинглайдилар, таклифларини ўрганадилар, нафи тегадиганларини жорий қилишга интилишади. Ислом Бурҳонов корхонада бошлиқ ўринбосари бўлиб ишлайди. У ҳар бир автобуснинг соз ёки носозлигидан тортиб, ҳайдовчининг қандай кайфиятда ишга келганлигигача назорат қилади. Кўтаринки ширинсўз билан оқ йўл тилаб, ишга кузатади. Унинг тасарруфида 115 та автобус бўлиб, иш икки сменада ташкил этилган...

Автосаройнинг таъмирлаш цехини корхонанинг юраги дейишади. Ҳар бир носоз машиналар бу ерда тузатилади. Ўз касбининг муҳандиси даражасига етган малакали усталар Геннадий Сухенко ва Турсунбой Раҳмонбердиевлар таъмирловчиларга раҳбарлик қилиб келишяпти. Созловчиларга мунтазам эҳтиёт қисмлар етказиб бериб, машиналарни тез ва соз тузатиб йўлга чиқарилишини таъминлайдилар.

Янгича иш услубига ўтиб ишлаш, жамоа ўртасида соғлом муҳит яратишда корхона раҳбарининг меҳнатини ҳам таъкидлаб ўтиш жоиз. Саидаҳмад Тўраев автокорхонада раҳбар бўлиб ишлаётганига энди олти йил бўлди. Аммо шу давр ичида жамоа бошини қовуштиришда ишбилармонлиги билан жамоа аъзоларининг ҳурматини қозонди.

— Автокорхонамиз очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига айлантирилган, — дейди Саидаҳмад Тўраев. — Ўз акцияларимизни эгаларига тарқатганмиз. Амалдаги йил якунига қараб уларга дивиденд тўлашни режалаштириб қўйганмиз. Тўйтепа очиқ турдаги акционерлар жамияти автобуслари шу кеча-кундузда 28 та йўналишда қатнаб, аҳоли узоғини яқин қилмоқда. Ҳайдовчилар Тошкент вилоятининг кўпгина йирик шаҳар ҳамда қишлоқларига йўловчилар ташийди. Тўйтепа — Ангрен, Тўйтепа — Олмалиқ, Тўйтепа — Янгибозор, Тўйтепа — Янгийўл, Тўйтепа — Димитров, Тўйтепа — Оққўрғон, Тўйтепа — Пискент оралиғида ҳам автобус қатнови йўлга қўйилган. Жамоа байналмилал — 11 миллат вакиллари аҳил ишлаб, аҳоли узоғини яқин қилишаяпти. Ҳамма кўрсаткичлар бўйича ярим йиллик топшириқ муддатидан илгари бажарилди. Режага қўшимча 3 миллион 471 минг сўм давлатга топширилди.

Ҳайдовчиларни ижтимоий муҳофаза қилиш масаласи ҳам доим маъмурият эътиборида. Автокорхонада чойхона, ошхона ишлаб турибди. Ҳайдовчиларга ойликлардан ташқари бажарган иш ҳажмига қараб ҳар ойда қўшимча 25 фоиз миқдорида мукофот пулларини бериб борилади.

Йўловчи фикри корхона фаолиятида бош мезон. Раҳбарлар ишни янада жонлантириш мақсадида бўш вақтларида ўзлари хизмат кўрсатаётган автобус йўналишларига чиқиб, йўловчилар билан мулоқотда бўладилар, кўрсатилаётган хизмат ҳақидаги фикрларни ўрганадилар. Шу йўл билан ҳам аҳолига хизмат кўрсатишни яхшилаш юзасидан тадбирлар белгилаб, уни амалга ошираяптилар. Кўп ўтмай яна учта йўналиш бўйича автобус қатновини йўлга қўйиш мўлжалланаяпти.

Шу куни автокорхонада бўлиб ҳайдовчилардан ташқари бош ҳисобчи Алима Гулиева, навбатчи нозирлар Матлуба Файзиева, Зинаида Гофман, Шоира Мамадалиевалар ҳақида ҳам илиқ сўзлар эшитдик. Жамоанинг меҳнат ютуқларида уларнинг ҳам муносиб ҳиссаси борлигига ишонч ҳосил қилдик.

Ҳа, янгича ишлашдан ҳамма манфаатдор. Тўйтепа очиқ турдаги автокорхона жамоаси бозор иқтисодиёти тамойиллари асосида муваффақиятли фаолият юргизмоқда.

А. ФОЗИЛОВ,
Э. ТЎЛАҒАНОВ.

СУРАТДА: автокорхона раҳбари Саидаҳмад Тўраев (ўртада) моҳир ҳайдовчилар — Абдурашид Қаюмов, Баҳодир Марайимов, Абдурасул Қорабоев ва ишлаб чиқариш ишлари бўйича муовин Ислом Бурҳонов билан олинадиган даромадни янада кўпайтириш хусусида маслаҳатлашишмоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Юнус Ражабий таваллудининг 100 йиллигига

САНЪАТИМИЗ КЎРКИ ЭДИ

Шундай одамлар бўладики, бир суҳбатдаёқ меҳрингиз тушиб қолади. Академик Юнус Ражабий шундай мўътабар зот эдилар. У киши билан кўп маротаба мулоқотда бўлганим, суҳбат, гурунгларида иштирок этганим билан ҳамиша фахрланиб юраман.

Устоз санъаткор ўта камтарин, камсуқум, ҳар бир киши билан самимий гаплашадиган ширинсухан, хушмуомала, беозор, шунинг билан бирга, ниҳоятда зийрак ва сермулоҳаза, зеҳни ўткир, билимдон, руҳияти тетик, маънавияти ва маданияти юксак зиёли эдилар.

Кўз — қалб кўзгуси деганларидек, ҳаётнинг кўп аччиқчучугини тортганлари буюк санъаткорнинг шундоқ юзкўзларидан сезилиб турарди. Ота табиатан сўзга чечан эдилар, ҳар бир сўзни ўйлаб, қиёмига етказиб, шошмай суҳбатдошларига етказардилар. Ора-сира ҳазил-мутойиба сўзларни ҳам қўшиб қўярдилар. У кишининг ҳазиллари ҳеч кимнинг иззат-нафсига тегмасди, жимгина ўтирган кимса ҳам уни эшитиб бирдан кулиб юборар эди. Хуллас, у кишининг гурунгларидан мазза қилардик... Радиодан Юнус Ражабий ижросида концерт берилса, кўпчилик қатори мен ҳам барча ишларни йиғиштириб, берилиб тинглардим. Айниқса, «Қаро кўзум» вужуд-вужудимга таъсир этиб, сеҳрланиб қолардим. «Куйгай»ни эса доим хиргойи қилганимқилган эди.

1953 йилнинг баҳорида Ўзбекистон Давлат нашриётида ишлаётган пайтим илк марта Юнус Ражабийни кўргандим. Моҳир таржимон ва ношир Малик Раҳмон, Муҳаммад Исломов, шоир Мамарасул Бобоев, Туроб Тўла, Рустам Комиловлар билан бирга ишлардик ўшанда. Бир куни хонамизга Абдулла Қаҳҳор кириб келди. Нашриётимиз бош муҳаррири ўринбосари Йўлдош Шамшаров ҳам шу ерда эди. У кишининг кетидан хонага бош муҳарриримиз шоир Насрулло Охундий бир барваста киши билан бошлашиб кирди. Улар Абдулла ака билан самимий кўришишди.

«Шашмақом»нинг олти жилдини нашр этиш хусусида ҳукумат қарори чиқди, — дея суюнчи олди Насрулло Охундий.

Барчамиз дил-дилдан севиндик.

«Э, Юнус Ражабий шу киши экан-да?» — деб қўйдим, ўзимча.

Ҳамма у кишини қутлади, Абдулла Қаҳҳор ҳам қадрдонини бағрига босиб пешонасидан ўпди. Мақом нашри устида ишлаш қизғин тус олди. Юнусвой ота қарийб ҳар куни нашриётга келар эдилар ва ҳар сафар бизнинг хонамизга кириб гурунг қилардилар. У кишидан эшитганимиз бир-биридан қизиқ, чиройли ҳангома, ҳазил-мутойиба гаплар, мусиқа илми хусусидаги суҳбатлар дилимизни шод этар ва ҳайратга солар эди.

Юнус Ражабий кўп асрлик халқ мулки ҳисобланмиш «Шашмақом» илмини сабот-матонат билан синчиклаб ўрганди ва унга ажойиб тарзда сайқал берди. Шу боис Ю. Ражабийнинг эл ўртасида обрўси янаям ошиб, истеъдодининг янги-янги қирралари очила бошлади. Энди у мусиқа илми осмонида порлаган ёрқин юлдуз, зукко аллома, нозик дидли бастакор, ҳамма севган ҳофиз, моҳир созанда, меҳрибон устоз ва мураббий сифатида эл қалбидан жой олган эди.

Устозннинг саъй-ҳаракати билан Ўзбекистон радиоси қошидаги «Мақом» ансамбли вужудга келди ва ўзбек мақомлари тўлалигича магнит тасмасига ёзиб олинди. Юнус ота кенг қамровли истеъдод соҳиби эди. Нафақат мусиқа илмини, шунинг билан бирга, мумтоз адабиётимизни, бой тарихимизни чуқур ва мукаммал биладиган йирик олим, санъатнинг турли соҳаларида қалам тебратиб эл меҳрини қозонган бетакрор ижодкор эди. Ўзбекистон Фанлар академиясининг ҳақиқий аъзолигига сайланишлари ҳам бежиз эмас эди.

Ул муҳтарам зот билан чинакам ота-бола бўлиб қолган эдик. Бир неча бор радиога бориб, мақом сармашқларида қатнашганман. Устознинг шогирдлари билан тинимсиз машқ қилишларига гувоҳ бўлганман. Мақомнинг авж пардарини ўзлари бошлаб берган устознинг шогирдларига:

— Қани, бошланг, бироқ шуни билиб қўйингки, мусиқа санъатида ҳам аввал аёлларга йўл берилади ёки ҳамма ҳам ашула айтиши мумкин, лекин ҳақиқий ҳофизнинг қалбидан чиққан жарангли овоз минг бир хил турланиб, тингловчининг юрак торларини чертиб, руҳини кўтариб, янги-янги эзгу ишларга чорласин, — деган босиқ, вазмин ўгитлари ҳамон қулоғимда.

1961 йили Ўзбекистон телевидениеси болалар ва ёшлар бўлимлари ягона Бош муҳарририятга бирлашди. Мен раҳбар этиб тайинландим, Юнусвой ота буни эшитиб беҳад хурсанд бўлдилар.

«— Яхши бўлди, ўғлим, бирга ишлаймиз. Вазифанинг катта-кичиги йўқ. Муҳими, халққа ҳалол хизмат қилишда», — дегандилар. Муҳарририятимиз ижодкорлари томонидан намойиш этилган «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» кўрсатуви томошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди. Ҳар гал кўрсатувга кўплаб хатлар олардик. Кейинчалик ёшлар бўлими алоҳида бўлиб «Оталар сўзи — ақлнинг кўзи» ҳам улар ихтиёрига берилди.

Энди одоб-ахлоқ,тарбия хусусида алоҳида кўрсатув тайёрлаш эҳтиёжи туғилди. «Ота-оналар университети» номи билан янги кўрсатув ташкил этдик. Бу ишда бизга маориф вазири Анвар Қўчқоров, академик Қори Ниёзий ва Юнус Ражабийлар яқиндан ёрдам бердилар.

Академик Қори Ниёзий — университет ректори, Юнус Ражабий — проректор, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи Аъзамхон Рустамов — илмий котиб ва бошловчи этиб тайинланди. Барча ташкилий ишлар менга топширилди.

Ниҳоят, дастлабки машғулот кўрсатуви эфирга чиқди. Анвар Қўчқоров расмий гаплардан кейин Қори Ниёзий билан Юнус Ражабийга сўз берди. Улар тарбия бобидаги энг долзарб масалаларга тўхталдилар. Кўрсатувимиз эл оғзига тушди. Матбуотда ижобий фикрлар билдирилди, томошабинлардан даста-даста хатлар ола бошладик. Машғулотларимизни қарийб бутун Марказий Осиё аҳли кузатиб борди, десам муболаға бўлмас.

Адашмасам, 1965 йилнинг март ойи эди, навбатдаги кўрсатувимиз эфирга узатилишига икки соат вақт қолган эди. Қори Ниёзий билан Юнус Ражабий ўз фикр ва мулоҳазаларини телетомошабинлар билан ўртоқлашишлари режалаштирилган, лекин улардан ҳануз дарак йўқ эди. Бирдан телефон жиринглаб қолди.

— Мен Ниёзийман, ҳозир етиб борамиз, Юнус Ражабий ҳам ёнимда.

Ҳадемай устозлар таҳририятга етиб келдилар.

— Ҳозир Марказий Комитетдан —Шароф Рашидов қабулидан келяпмиз. Наврўзнинг чинакам халқ сайли эканлигини, минг-минглаб йиллардан бери баҳор ва меҳнат байрами сифатида нишонланиб келинганини илмий исботлаб бердик. Ш. Рашидовдан рухсат олдик, ҳаммангизни яқинлашиб келаётган Наврўз халқ байрами билан табриклаймиз, — деди Тошмуҳаммад Қори Ниёзий.

Ўз-ўзидан равшанки, машғулотимиз мавзуси ўзгарди. Наврўз ҳақида хушхабарни халққа етказиш, уни қандай нишонлаш, ташкил қилиш тўғрисида йўл-йўриқлар кўрсатиш даркор эди. Юнусвой ота байрамни уюштиришда санъат аҳлининг иштироки хусусида ҳайратомуз, аниқ мисоллар билан чиройли сўзлаб бердилар...

Қисқаси, ўша куни мамлакатимизда Наврўзни умумхалқ тантанаси сифатида нишонланишига «оқ фотиҳа» берилди ва бу хайрли ишда шу икки улуғ инсон бениҳоя катта савобли иш қилишди. Эртасига биз фаолларни Маориф вазирлигига чақиришди.

Маориф вазири Қори Ниёзий, Юнус Ражабий, Аъзамхон Рустамов, тиббиёт фанлари доктори, профессор Мансура Ҳамидова, машҳур ҳаким Оқилхон Ғаниев ва менинг кўксимизга «Халқ маорифи аълочиси» нишонини тақиб қўйди ва шундай деди:

— Сизларнинг ёш авлодни тарбиялашдаги хизматларингиз буюк. Қанча эъзозласак ҳам камлик қилади. Бу камтарона мукофот хамир учидан патир...

Мукофотланганлар номидан Юнусвой ота сўз олди.

Чиндан академик Юнус Ражабийнинг халқ олдидаги хизматлари буюк эди. Ана шу буюклик ва халқ эҳтироми ота Ўзбекистон халқ артисти деган юксак унвонга сазовор этди.

Юнус Ражабийнинг муборак номи бугун мамлакатимиздан узоқларда ҳам маълум ва машҳурдир. Ҳозир унинг ижодий мактабидан кўплар баҳра олаётир. Ўз қадрини билган санъаткор борки, устани устозим, дея фахрланади. Ана шундай садоқатли шогирдлар камолида эса устоз ҳамиша барҳаётдир!

Отанинг бир неча фарзандлари санъаткор бўлиб етишганлар. Хусусан, элу юрт ҳурматини қозонган Ўзбекистон халқ ҳофизи Ҳасан Ражабий ва Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Тоҳир Ражабийлар ота изидан бориб, падари бузрукворлари руҳини олқиш ва шарафларга буркамоқдалар.

Ҳа, йиллар, замонлар ўтар, аммо Юнус Ражабийнинг ёрқин сиймоси санъат осмонида ёруғ юлдуз янглиғ абадий порлаб тураверади.

Мели НОРМАТОВ,
филология фанлари номзоди.

ҲАР КИМ БИЛИМИГА ИШОНСИН

— дейди Республика тест маркази директори Муҳсин Муҳитдинов

Айтишларича, энг катта гуноҳ, торозидан уриш экан. Чиндан ҳам уйингизга икки кило деб кўтариб келганингиз гўшт икки юз грамм кам чиқса, беш метр деб олган матоингиз эллик сантиметрга уриб қолинган бўлса, қандай аҳволга тушасиз. Инсофсиз, деб койинасиз, ўша дўконга бошқа қадам босмасликка ҳаракат қиласиз.

Шунга ўхшаш, истиқлолга қадар ўқув юртларига қабулда адолат бўлишига ишонч йўқолган, шунинг натижасида пухта тайёргарлик ўрнини таниш-билишчилик, тўғри йўл қолиб эгри йўлга майл билдириш ҳоллари эгаллай бошлаган эди.

Президентимизнинг мустақилликни мустаҳкамлашга қаратилган дастлабки туркум фармонлари орасида республикамиз Давлат тест марказини тузиш бўлганлиги ҳам бежиз эмас. Мақсад — олий ўқув юртларига қабулда юзага келган нохуш аҳволни ўнглаш, билим масканларини иқтидорли ва ўз устида ишлашга иштиёқманд йигит-қизлар ҳисобига тўлдириш эди. Шундай бўлди ҳам. Юртбошимиз номига келган ва келаётган миннатдорчилик хатлари шундан далолат бермоқда.

Айтиш лозимки, қабул қилиш технологияси такомиллашган сари талабалик бахтига муяссар бўлаётганларнинг билим савияси ҳам ўсиб бораётир. Марказ ташкил қилинган илк пайтларда мазкур янгилик қаршисида ҳадикка ўхшаш туйғулар зоҳир бўлган эди, мана бугунга келиб мактабни битирган қарийб барчада тест синовларига ўз билимини янада чуқурлаштирган ҳолда бориш истаги жўш ураётганлиги қувончли ҳолдир. Демак, ташланган йўл тўғри, демакки марказни тузишда олдинга қўйилган мақсад дарахти ўзининг нишона мевасини бера бошлади.

Лекин фаслдан фаслнинг, йилдан йилнинг фарқи бор, деганларидек ҳар ўтган қабул ўзининг ютуқлари билан бир қаторда янги-янги муаммоларини ҳам ўртага қўймоқда. Боз устига қабулнинг бу усулидан «жабр-ситам кўрган» айрим кишилар тест синовларини ёмонотлиқ қилишга уринмоқдалар ҳам. Аммо — адолат биз томонда.

Шу боис ҳам халқ тест синовларини қизғин қўллаб-қувватламоқда. Энг ақлли, энг заковатли ва теран фикрли ёшларни танлаб олиш, улардан замонавий технологияни пухта эгаллаган мутахассислар тайёрлаш инсон омилидан юқори даражада фойдаланиш эканлигини биз энди тушуниб етдик.

Ҳа, ўтган олти йил нафақат яшаш тарзимизни, руҳиятимизни ўзгартирди, балки фикр-мушоҳадаларимизга ҳам муҳим тузатишлар киритди. Биз ўз-ўзимизни «қийнаш»дан, олдимизга залворли вазифалар қўйишдан чўчимайдиган бўлиб қолдик.Ислоҳот, бу янгиланиш ва охир пировардида жаҳон ҳамжамиятидан ўзимизга хос, ўзимизга мос-муносиб ўрин эгаллаш эканлигига ишонч-эътиқодимиз ортди.

Тўғри, тест усулида имтиҳон қилишнинг ҳам ўзига яраша мураккабликлари ва мушкилликлари бор. Лекин бу «юк»нинг асосий қисми Давлат тест маркази ва ўқув юртларидаги қабул комиссияларининг елкасига тушажаги эндиликда ҳеч кимга сир эмас. Абитуриентлардан билим талаб қилинмоқда, холос. Мактабда пухта билим олган йигит-қиз учун тест синовлари,агар таъбир жоиз бўлса, ўзи кўпдан айтиб юрган қўшиқни баланд овозда томошабинлар ҳузурида айтишдек гап. Энг муҳими, қўшиқ сўзлари ва оҳангга путур етмасин — баҳо албатта адолатли бўлади!

Биз бу йўлда қатор тадбирларни амалга оширдик. Маълумки, ўтган йили Давлат тест маркази тест саволларини махсус ташкил этилган «Ахборотнома»нинг 15 сонида ўқувчиларга ҳавола этган эди. Бу йил ҳам шундай қилинди, «Ахборотнома» ўзбек ва рус тилларида алоҳида-алоҳида ҳолда 12 сонда чоп этилди, ўтган йилгидан анча барвақт тарқатишга муваффақ бўлинди. Натижада мутахассисларимиз Тошкент шаҳри ва барча вилоятлардаги қатор мактабларда битирувчи синф ўқувчилари ўртасида тест синовларини эксперемент тарзида ўтказишларига имкон туғилди, йигирма мингдан зиёд ўқувчи қатнашган ушбу синов йигит-қизларимиз бу жабҳада анча малака ҳосил қилганликларини тасдиқлади. Кўплаб ўқувчилар 150 ва ундан зиёд балл тўплашга эришдилар. Айни вақтда у мактабларда айрим фанларнинг ўқитилиши талаб даражасида эмаслигини кўрсатди. Биз ўз хулосаларимизни тегишли ташкилотларга муайян таклифлар билан тавсия этдик.

Фикримча, буни мутахассислар ҳам тасдиқлашаётир, бу йилги синовлар абитуриентлар учун бирмунча енгил кечади. Мен бу гапни беҳудага айтаётганим йўқ. Биринчидан, Тест маркази абитуриентлар ҳар томонлама пухта тайёрланишлари учун имкон бўлган барча шарт-шароитларни яратиб бермоқда. Хусусан тест синовларини топшириш бўйича тавсиялар китобини чоп этдик, бундан ташқари, шу соҳада ярим соатлик фильм яратиб, уни барча вилоятларга, олий ва ўрта махсус ўқув юртларига тарқатдик. Бу тавсиялар билан танишган ва фильмни кўрган йигит-қизлар, ўйлайманки, ўтган йиллардагидан фарқли ўлароқ аудиторияда ўзларини дадил тутадилар. Иккинчидан, балки бу энг муҳимидир, синов чоғида ҳар хил нохуш ҳолатлар содир этилмаслиги учун зарур бўлган чора-тадбирлар кўриб қўйилди. Гап шундаки, энди гуруҳлар ва аудитория назоратчиларини компьютер қуръа ташлаш йўли билан аниқлаб беради. Ҳатто абитуриентларнинг аудиториядаги жой номерлари ҳам шу компьютер орқали қайд этилади. Булар ўз-ўзидан тушунарлики, синовларнинг холис ва адолатли бўлишини таъминлайди. Юзага келган соғлом вазият эса абитуриентлардан фақат бир нарсани — бутун диққат-эътиборни саволлар ечимига қаратишни талаб этади, албатта.

Ҳа, тест ўқув юртларига адолат тарозисини олиб кирди. Билимни ўлчовчи одил мезон пайдо бўлди. Бу — катта ютуқ, шу маънода биз йиллар давомида орзу қилганимиз мақсад томон муҳим қадам ташладик, дейишимиз мумкин.

Ҳаяжонли лаҳзалар бўсағасида турган йигит-қизларга айтадиганимиз шу — ҳар ким билимига ишонсин. Омад уларни ўзи излаб топади.

Зайниддин РИХСИЕВ
ёзиб олди.

● **Ўзбеклар болажон халқ. Шу боисми, мамлакатимиз туғилиш бўйича олдинги ўринлардан бирини эгаллайди. Аммо донишмандлар дейдиларки, фарзанд тарбияси билан ҳали у туғилмасдан шуғуллан. Бу гап айни чоғда туғруқхона ходимларига ҳам тааллуқли. Чақалоқларнинг «инга»сини биринчи бўлиб эшитувчилар ҳам улар. Салкам ўттиз йилки Ширин Мирзаева (суратда) ана шундай қувончга шерик. У ҳозир Косон туманидаги туғруқхонада бош шифокор бўлиб ишлайди.**

З. РАҲМАТУЛЛАЕВ олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ВА СУВ ХЎЖАЛИГИ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ АГРАР УНИВЕРСИТЕТИ

қуйидаги ихтисосликлар бўйича 1997 йилга докторантура ва аспирантурага

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

Докторантура: ўсимликшунослик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, менеджмент.

Кундузги аспирантура: биофизика, биокимё, экология, ижтимоий ва иқтисодий тизимлар бошқаруви, сабзавотчилик, ўсимликшунослик, ўсимликларни ҳимоя қилиш — 3, микроиқтисодиёт — 3, макроиқтисодиёт, дин фалсафаси, ижтимоий фалсафа.

Сиртқи аспирантурага: биофизика, экология, сабзавотчилик, ўсимликшунослик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, микроиқтисодиёт, макроиқтисодиёт — 2, дин фалсафаси.

Аспирантура ва докторантурага кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: университет ректори номига ариза; ходимларни ҳисобга олиш шахсий варақаси ва таржимаи хол; иш жойидан тавсифнома; бошқа ташкилотлардан юбориладиганлар учун тавсиянома; матбуотда эълон қилинган илмий ишлар (белгиланган шакл бўйича); илмий ишлари эълон қилинмаганлар танланган мутахассисликлари бўйича илмий маърузалар (рефератлар) тақдим этадилар; аспирантурага бевосита олий ўқув юртини тугатганидан кейин тавсия этилганлар учун олий ўқув юрти (факультети) илмий кенгаши мажлисининг баёнидан кўчирма; диплом нусхаси, олий маълумот тўғрисида ва фан номзоди дипломи нусхаси (докторантурага кирувчилар учун); тадқиқот мавзуи бўйича илмий маъруза ва докторлик диссертациясининг кенгайтирилган режа лойиҳаси; номзодлик имтиҳонларини топширганлиги (бор бўлса) тўғрисидаги гувоҳнома; меҳнат дафтарчасидан кўчирма.

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлик ҳақидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Ҳужжатлар эълон чиққан кундан бошлаб 25 октябргача қабул қилинади.

Аспирантурага кирувчилар қуйидаги фанлардан кириш имтиҳонларини топширадилар: мутахассислик, фалсафа, Ўзбекистон тарихи, чет тили (инглиз ёки немис).

Манзил: 700140, Тошкент-140, ТошДАУ, аспирантура бўлими.

МИНТАҚАДА ЯГОНА

Косонсойда «Косонсой-Текмен» Ўзбекистон-Туркия қўшма акционерлик корхонаси жадал қурилмоқда. Бу минтақада маҳаллий хом ашё — қўй жунидан газлама ва калава ишлаб чиқарадиган энг йирик ва ҳозирча ягона корхона бўлади. Қурилишга ажратилган маблағдан ҳозиргача 76 миллион АҚШ доллари ўзлаштирилди.

Янги қўшма корхонанинг Ўзбекистондан муассиси республика давлат «Маҳаллий саноат» корпорацияси тизимига кирувчи «Косонсой шойи тўқувчи бирлашма» акционерлик жамиятидир. «Косонсой-Текмен» қўшма корхонаси муассислари орасида Туркиянинг «Тифаш топкан ипли фабрикалар Аноним ширкати» фирмаси, шунингдек Европа қайта қуриш ва тараққиёт банки бор. Янги иншоотда қурилиш ишлари суръати кун сайин тезлашмоқда. Ҳали катта ҳажмдаги ишларни бажариш лозим бўлса-да, технология ускуналарининг дастлабки туркумлари ҳозирнинг ўзидаёқ кела бошлади. Уларни Германия, Италия ва Туркиянинг етакчи фирмалари етказиб бермоқда. Қўшма корхонани келгуси йилнинг июл ойида ишга тушириш мўлжалланган. Бу ерда 1200 дан ортиқ киши иш билан таъминланади.

Корхона ўз фаолиятини жун газлама, одеял, шунингдек гилам тўқиш учун калава ишлаб чиқаришдан бошлайди. Янги қўшма корхона маҳсулотининг асосий қисмини экспортга жўнатиш назарда тутилмоқда. «Косонсой Текмен» муассислари жун газламадан костюмлар, пальто, бошқа устки кийимлар тикадиган катта корхона барпо этишни ҳам режалаштиришган.

Н. ХЎЖАЕВА, ЎзА мухбири.

ТОШКЕНТ МЕҲМОНХОНА ХЎЖАЛИГИ ТЕХНИКУМИ

1997/98 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ:

1. «Меҳмонхона ва сайёҳлик комплексларида хизмат кўрсатишни ташкил этиш».
9-11-синф маълумотига эга бўлганлар учун кундузги бўлимга.
2. «Маиший хизмат соҳасининг техник-технологи».
9-синф маълумотига эга бўлганларга кундузги бўлимга.
3. «Сартарошлик ва нафис косметика санъати».
11-синф маълумотига эга бўлганлар учун кундузги бўлимига.
4. «Маиший хизмат корхоналари хўжалик фаолиятида бухгалтерия ҳисоби, назорат ва таҳлили».
9-синф маълумотига эга бўлганлар учун кундузги бўлимга.
11-синф маълумотига эга бўлганлар учун кундузги ва сиртқи бўлимига.
5. «Ҳуқуқшунослик».
9-синф маълумотига эга бўлганлар учун кундузги бўлимга.
11-синф маълумотига эга бўлганлар учун кундузги ва сиртқи бўлимга.
6 «Иқтисодиёт».
7. «Менежмент».
9-синф маълумотига эга бўлганлар учун кундузги бўлимга.
Ҳужжатлар 1997 йилнинг 25 июлигача қабул қилинади. 11-синфни тугатганлар учун тест синовлари бўлади. 9-синфни битирганлар имтиҳон топширишади.

Талаб этиладиган ҳужжатлар:
1. Маълумот тўғрисидаги гувоҳнома (асл нусхаси).
2. Сурат (3х4) — 6 дона.
3. 086-У шакли тиббиёт маълумотнома.
4. Меҳнат дафтарчасидан кўчирма (ишлайдиганлар учун)

Манзилимиз: Сирғали тумани, Сирғали-1, Лутфкор кўча 33-уй.
Автобуслар: 40, 75, 98; Троллейбуслар: 15, 19; Сирғали-1 бекати.
Телефонлар: 57-57-29, 58-38-85, 57-77-77.

ХУШХАБАР

Фарғонада республика мустақиллигининг 6 йиллигига бағишлаб халқ ансамбллари кўрик—танлови ўтказилди. Унда вилоятдаги ўн битта ашула ва рақс жамоаси қатнашди. Қува тумани «Анор» ҳамда Тошлоқ тумани «Райҳон» ашула ва рақс ансамбли биринчи ўринни эгаллади. Иккинчи ва учинчи ўрин Қува шаҳрининг «Зебо», Фарғона туманининг «Водил чашмаси» жамоаларига насиб этди.

* * *

Қиргули туманидаги «Кимёгар» спорт майдонида ёшларнинг республика биринчилиги мусобақалари дастури доирасидаги стол теннисси бўйича турнири якунланди. Унда Қорақалпоғистон республикаси, барча вилоятлар ва Тошкент шаҳридан келган ёш теннисчилар қатнашди. Қизғин ўтган мусобақада пойтахт теннисчилари биринчи, Фарғона ва Бухоро ёшлари иккинчи ва учинчи ўринни эгаллади.

Турфа олам

ЭНГ, ЭНГ, ЭНГ...

1644 йилда Швецияда зарб этилган қиймати 10 долларлик танга энг оғир ҳисобланган. Мазкур мис танганинг вазни 19,71 килограмм бўлган.

* * *

1740 йилда Непалда чиқарилган оғирлиги 0,002 граммли кумуш танга дунёдаги энг енгил ва кичкина танга ҳисобланади. Унинг қиймати чорак жавага тенг.

* * *

Дунёдаги энг катта хазина 1714 йилда Италиянинг Модена шаҳри яқинида топилган. 80 минг дона қадимий тилла тангадан иборат мазкур хазина, мутахассис олимларнинг таъкидлашича, бу ерга тахминан мелоддан аввалги 37 йилда яширилган экан.

* * *

Энг қадимги қоғоз пул эса мелодий 812 йилда Хитойда босиб чиқарилган. Аммо мелодий 970 йилга келибгина қоғоз пуллар жаҳон миқёсига кенг тарқалган. Биринчи муҳр урилган пул, яъни банкоседлар 1661 йилда Швециянинг Стокгольм шаҳрида чиқарила бошланган. Энг йирик қоғоз пул ҳам 1368-1399 йиллар Хитойда чиқарилган. Қиймати 1 кванга тенг бу пуллар 22,8х33,0 сантиметр ўлчамли қоғозга босилган.

Тошкент шаҳар Миробод туманидаги «Зафар-Фурқат» хусусий ишлаб чиқариш-тижорат фирмаси тугатилади. Даъволар эълон босилган кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Таҳрир ҳайъати: Маркс ЖУМАНИЁЗОВ, Расулмат ҲУСАНОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эрқул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ:
«Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш»
давлат-ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари —1-33-44-43, 1-33-16-27. Масъул котиб — 1-33-09-93. Деҳқончилик бўлими —1-36-54-51. Ижтимоий ҳаёт ва адолат бўлими —1- 36-56-30. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —1-36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 1-36-56-25. Шикоят ва хатлар бўлими — 1-36-54-52.

Рўйҳатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0437, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.10

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 3 4 6.